

pa no ra ma

Kranj
22. februarja 1964

Številka 7

- Stran 3:
Naši prvič v bobu
- Stran 4:
Kakšna bo usoda starodavnih grobišč (gomil) na Sorškem polju?
- Stran 6:
Brnik ali Brniki — piše univerzitetni profesor dr. France Bezljaj
- Stran 9:
Njenih tisoč obrazov
- Stran 10:
To in ono o kanjonu Kokre

Imamo mirno vest?

Nedeljsko popoldne je bilo nad Zgornjo Kokro usodno za življenje mladega dekleta. Spodrsnilo ji je na poledeneli poti in reševalci so lahko ugotovili samo še smrt.

Zakaj? — se vprašujemo.

Nihče ne ve.

Devetnajstletno dekle in njen trindvajsetletni spremljevalec sta bila sama tistega popoldneva v gozdu in snegu in strmem pobočju.

Casopisi poročajo:

Hotela sta pobegniti čez mejo.

Ni vzroka, da dvomimo v to, dokler temeljitejša preiskava tega motiva ne bo potrdila ali ovrgla.

Še vedno nedeljska tragedija ni osamljen primer, da se mladi in tudi starejši ljudje iz takšnih ali drugačnih vzrokov napotijo preko meje iskat »boljše« življenje. Tako aktualni in tako množični, kot so bili pred leti, pobeži sicer danes niso več, so pa še in tudi posledice so še ...

Če si nekdo vtepe v glavo, da bo šel čez mejo, mu to navadno prej ali slej uspe. Pogosto pa se taka iskanja končajo v zaporih ali celo na pokopališču.

Spominjam se — precej let je že tega — dobrega prijatelja, ki mu nič hudega ni bilo v Jugoslaviji, pa si je vtepel v glavo vse drugačno življenje v Ameriki. Danes je v »objubljeni« deželi, vendar mu je pobjeg uspel šele pri tretjem poskusu, prej pa je dve leti presedel v zaporih in nič dobrega se ni tam naučil. Menda bi se že rad vrnil.

Za človeka gre, pogosto za človekovo življenje — v državi, ki gradi z vsemi naporci socializem, boljše življenje, ki ji je človek največja dragocenost. Kdor dela, kdor hoče delati, lahko živi človeku primerno življenje. Vsi skupaj pa si prizadevamo, da bo to življenje boljše, bogatejše, bolj polno, bolj svobodno, lepše.

Pri vsej tej skrbi in naporih pa dopustimo, da mlado dekle najde smrt v globinah prepada, ker jo je zamikalo življenje onstran meje ali — verjetneje — ker jo je nekdo uspel prepričati, da bo tam lepše, boljše, brezskrbnejše.

Brez predsodkov in brez sentimentalnosti si ob tem danes že lahko zastavimo nekaj vprašanj:

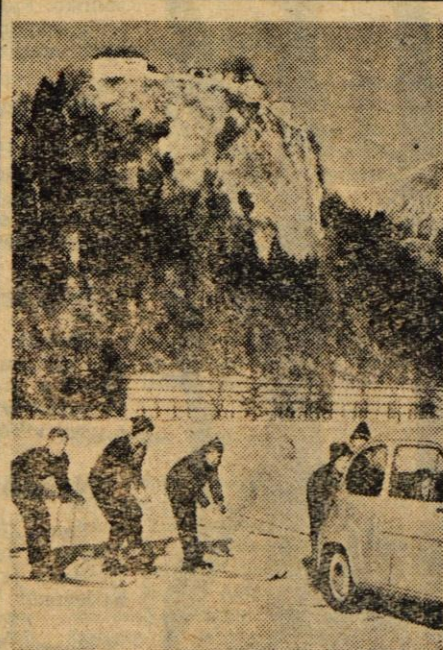
— Kakšno vlogo odigrava (ne: naj bi jo odigravala) mladinska organizacija danes pri naši mladini, pri njeni vzgoji, pri njenem oblikovanju pogledov na svet?

— Zakaj nekateri še vedno vidijo v tujini samo limuzine in dolarje, ne pa tudi žuljev na rokah, upognjenih hrbtov, strahu in ponižanja ljudi brez imena in denarja? So temu krivi sorazmerno nizki lohodki nekaterih pri nas?

In ne nazadnje:

— Zakaj tistim, danes že ne več tako pogostim posameznikom, ki se z življenjem pri nas ne morejo spoprijazniti, ne omogočimo, da pogledajo in poskusijo na svoji koži, kako je drugje? Zakaj jim ne omogočimo, da poskusijo in da se lahko vrnejo, če jim ne bo všeč? Prepričan sem, da se jih bo vrnilo zelo zelo veliko. Zanje bi bila to boljša šola kot prepričevanje, številke o standardu in napredku, formulacije o demokraciji in samoupravljanju. Neverni Tomaži še vedno so in tudi trmasti ljudje so, taki, ki si nekaj vtepejo v glavo in spreobrne jih samo poštena klofuta po glavi. In če se že ne vrnejo, če se znajdejo ali karkoli že, živeli bodo tam, ljudje bodo še vedno in bolje je to, kot da jih ni več, kot da končajo v prepadu z razbito glavo ali s prestreljenim srcem nekje ob črti, ki ji pravimo meja in ki pogosto ljudi tako krivično in nečloveško razdvaja.

A. TRILER

Blejsko jezero še vedno prekriva led, vreme zadnjih dni pa je čisto spomladansko. Vendar - v ponedeljek je na koledarju Matija, star pregovor pa pravi: »Sveti Matija led prebija, če ga ni, ga pa naredi!«

Napiše novinar ...

Pride novinar na sejo občinske skupščine. Sedi, poslušaj, si zapisuje, kadi cigareto za cigareto, razmišlja ... Razpravljajo o »perečem problemu«, eden meni tako, drugi drugače, krešejo se mnenja, izoblikuje se dvoje mnenj — eno »za«, drugo »proti«. Mnenje »za« je tudi mnenje predsednika in sploh mnenje tistih, ki so ga na občini sestavljali in formulirali predlog za skupščino, mnenje »proti« pa je mnenje nekaterih članov skupščine — ne samo mnenje tistih, ki so ga v diskusiji povedali, ampak tudi mnenje precejšnjih, ki tega niso povedali, ker jim beseda nekako ne gre najbolje z jezika ...

Glasujejo. Najprej — seveda — o mnenju »za«. In ker je to predsednikovo mnenje, ki se mu ni dobro zameriti, in ker je predsednik pač pameten mož, ki bo že presodil, kako je prav, presodil s širših stališč kot pa oni, ki jim delo v skupščini ni služba, in ker predsednik in poročevalci — člani svetov — znajo lepo govoriti in lepo razložiti in skoraj prepričati člane skupščine, da je tako menda res najbolje in prav, in ker ... je večina glasov za to mnenje. Dvignejo roke, navajeni so že dvigati roke, pa naj bo, saj tako nič ne morejo; oni so tako pripravili in tako bo, saj so že poskušali, pa ne gre ...

In če je seja dolga in se ljudje že naveličani — vsak ima svoje delo in svoje skrbi tudi doma in tudi še v službi — potem so nekoliko nepazljivi včasih, morda kdo celo zadremlje in ga zbudi šele tišina ob glasovanju, pa dvigne roko in potem povpraša soseda — Ti, o čem smo pa zdaj glasovali?

Tako včasih mnenje »za« postane sklep, ki ga je sprejela občinska skupščina.

Če je tako mnenje v redu, ni nič narobe. Če pa ni v redu, pa seveda ni čisto prav. Prav pa tudi ni, če potem novinar napiše, da ni prav. Vsi predsedniki in tajniki in člani svetov se spravijo nanj, češ da dela »politično in gospodarsko škodo,« da potvarja dejstva, celo da laže.

»Mi vam dajemo denar in pisali boste, kot vam bomo rekli!« pravijo.

Napiše novinar članek o aktualnem vprašanju v neki občini. Pove mnenja teh in onih, pove stališča (ali stališče) odgovornih ki se s tem vprašanjem ukvarjajo, nazadnje pa pove še svoje mnenje o tem. Hodil je v šolo, bere časopise, prebral je ustavo in gradivo s plenuma, urednik mu je rekel, naj vse preveri in naj zavzame svoje stališče, na sestankih svojega društva pa je slišal, da je novinar družbeno političen delavec ali da bi vsaj moral biti.

In napiše — po svojih najboljših močeh in sposobnostih: to je prav in tako je dobro, to pa ni v redu, tako ne smemo delati!

Pa je spet ogenj v strehi.

— Napisal si, da je to mnenje nekaterih, pa ni res! To je mnenje širokih ljudskih množic! Taki zelenci, ki nič ne vedo, nam pa res ne bodo pameti solili!

In tako naprej — ne v najlepšem stilu, ne najbolj primerno za občinske funkcionarje, ne demokratično, to predvsem ne!

Če mačku stopiš na rep, zacvili!

Napiše novinar komentar. Hvali uspehe, graja slabosti. Slabosti pa je na področju, o čemer piše, več kot uspehov. Piše prav zato, ker te slabosti in napake so. O njih se govori, veliko govori — za vogali kot pravimo, tam torej, kjer te ne sliši tisti, ki bi te lahko »za jezik prijel«. Te napake so neuzakonjen tabu, prepovedan sadež, ki ga ne smeš utrgati. V svetem pismu stare zaveze imamo za to lep primer.

Novinar pa je ta sadež utrgal, ker je menil, da je bolje, če napake poznamo in jih priznamo in se iz njih učimo.

Pa so mu očitali:

— Časopis ni za to, da piše o napakah. Pa tudi za to ne, da NAS kritizira, ampak NAS mora podpirati. Tudi ni naloga novinarja, da piše o svojem mnenju in stališču o neki stvari, ampak o mnenju »širokih ljudskih množic«.

Novinar in tisti, ki so mu to očitali, pa so vedeli, da je pisal prav o mnenju »širokih ljudskih množic«. Vedeli pa so tudi, da je doslej v glavnem pisal le o mnenju »nekaterih« in prav je bilo tako!

Pa je to res prav?!

Nauk tehle zgodbic:

Piši tako, kot ti rečejo ONI.

Hvali jih, grajaj pa samo tisto, kar ti rečejo (spet ONI).

Bodi previden, ne hodi v oštarije in okrog vogalov, ne praskaj se tam, kjer te ne srbijo!

Ne imej svojega mnenja, če ga pa po vsej nesreči že imaš, ga ohrani zase. Vedi: bog je najprej sam sebi brado ustvaril!

P. s.:

Tudi tako lahko pišemo (in tako veliko pišemo) novinarji.

A. TRILER

Silobran na meji

Oboroženi
spopadi
na meji
med
Etiopijo
in Somalijo

Afriške države so predlagale pobotanje ● Premirje je bilo sklenjeno in čez nekaj ur zopet prekršeno ● Ali bitke na etiopsko-somalski meji lahko vzamemo za resno grožnjo miru?

V KRATKEM ČASOVNEM presledku se v Afriki zopet srečujemo z malo mejno vojno, ki je po alžirsko-maroškem sporu druga v kroniki afriških razprtij. Mrtvi in ranjeni na somalsko-etioipski meji so vnesli precej napetosti v odnose med Somalijo in Etiopijo. Kakor vedno v podobnih primerih pravzaprav še ni razčiščeno, kdo je izvel sabljo iz nožnice in kdo se je zatekel k silobranu.

Vdori čez mejo

DO MEJNIH spopadov med Somalijo in Etiopijo je prišlo nepričakovano. Neke oblačne noči so se spoprijele obmejne čete. Podatki pravi-

jo, da je v prvih petih dneh na tej razmeroma visoki meji padlo okoli 300 vojakov. Da bi bila zmeda popolna, so iz Adis Abebe sporočili, da so Somalci vdrli na

etiopsko ozemlje, uradna sporočila somalske vlade pa trdijo, da so Etiopci prišli na somalsko ozemlje. Vojaška poročila z bojišča so bila kmalu opremljena z dobrimi političnimi upi, ker sta namreč obe državi po prvih spopadih pristali, da spor rešijo v okviru organizacije afriške enotnosti. Etiopski cesar je svojim četam celo ukazal, da ne prekoračujejo meje celo v primeru, če bi jih napadli.

Premirje, ki so ga predlagali na konferenci v Dar es Salaamu afriški voditelji, je bilo kmalu prekršeno in zdaj vlada na somalsko-etioipski meji precejšnja napetost in boji po zadnjih poročilih niso še čisto prenehali.

Meja — trd oreh

DOLGA IN TEŽKA kolonialna oblast je pustila v

Somaliji nerešena mejna vprašanja. Ko je somalska vlada po vojni na londonski konferenci dobila obljubo, da bo postala samostojna, so bili mnogi domačini presenečeni. Mislili so, da bo po italijanskem porazu težje priti do samostojnosti, zakaj mnogi so se spominjali načrtov, ki jih je Velika Britanija imela s Somalijo.

Kmalu po razglasitvi samostojnosti so začeli nekateri somalski voditelji izražati svoje ozemeljske zahteve do sosednjih pokrajin, ki so še ostale pod tujo upravo. Med temi zahtevami je bilo tudi področje okoli Ogađena v Etiopiji. To je pokrajina na etiopski strani, kjer živi 400.000 Somalcev. Somalci so svoje ozemeljske zahteve vključili tudi v njihovo državno zastavo. Od tega trenutka, ko so somalski voditelji povedali svoje načrte glede ozemeljskih zahtev, med Etiopijo in Somalijo ni bilo več najboljših odnosov. Na lanski konferenci afriških držav, ki se je somalska vlada sprva ni hotela udeležiti, pozneje pa je njena delegacija le prišla v Adis Abebo, je Somalija zahtevala, da ji priznajo njene ozemeljske pravice v Etiopiji in Keniji, kjer živi nekaj Somalcev. Večina afriških voditeljev se

takrat ni strinjala s somalsko zahtevo. Od tega časa so se odnosi med Etiopijo in Somalijo še bolj poslabšali

Poskus s silo

NA OZEMLJU današnji Somalije živi dva in pol milijona prebivalcev. Ljudje se v glavnem, predvsem v no tranjosti dežele, nomadi. Na pol oblečeni pastirji vodijo svoje črede od pašnika do pašnika. Med njimi je veliko številu nepismenih. V zadnjem času zapažajo v deželi vedno več ameriških strokovnjakov. Dežela je bogata z velikih pridelkih banan. Z precej časa Somalijo imenujejo »deželo banan«. V zadnjih letih pa so ameriške strokovnjaki začeli raziskovati tudi naftna ležišča. Po sebnosti na severu so že našli petrolejska polja.

Kmalu bodo ozeleneli — Foto: France Perdan

Zapiski za zgodovinarje

Charles de Gaulle vodi tajni dnevnik. Vsak dan narekuje stenografu vse, kar je v zvezi z notranjo in zunanjo politiko. Pravi, da bo potreboval podatke, ko bo objavil svoje spomine. V primeru smrti naj bi podatki služili zgodovinarjem.

Priprave za obisk na Danskem

Nikita Hruščov bo na obisku na Danskem stanoval v hotelu »Royal«, stregla mu bo sobarica, ki so jo varnostni organi odklonili, ko je bil na obisku Johnson. Odklonitev so utemeljili, da je oče sobarice član danske Komunistične partije.

Želji francoske olimpijske zmagovalke

Marielle Goitschel, zmagovalka v veleslalomu in druga v slalomu na olimpijskih igrah v Innsbrucku, je v razgovoru s francoskim sekretarjem za šport Mauriceom Herzogom izjavila, da ima dve želji: »Vzemite me Maurice s seboj v Tokio in spoznaj me z generalom de Gaullem.«

Noče biti Ginina dvojnica

Sestra Gine Lollobrigide Fernanda noče biti dvojnica. Gina ji je že večkrat ponudila, da bi jo zamenjala, toda Fernanda je raje turistični vodič, kjer zasluži 650 mark na mesec.

Samo štiri unče tobaka na mesec

Harold Wilson, voditelj angleške delavske stranke, se bori proti razsipnosti. V zadnji predvolilni kampanji je razglasil, da porabi na mesec samo štiri unče tobaka — približno 113, 40 gramov.

Naši prvič

● Ena izmed redkih športnih panog, za katero pri nas nimamo pogojev, da bi jo lahko gojili, čeprav se je uveljavila že v vseh deželah okoli naše, je vožnja z bobom. Za to je namreč treba imeti posebne steze, ki zahtevajo nadvse skrbno nego in zato tudi precej sredstev, ki pa jih pri nas še za podpiranje česa drugega ni zadosti. In seveda najvažnejše: potrebni so bobi — 3 do 5 metrov dolge in 250 kilogramov težke kovinske sani s krmilom in zavoro.

● Vozači boba morajo biti pogumni možje, saj na tekmovanjih drvi po ledenem koritu, ki ima na zavojih tudi 5 metrov visoko bariero, s hitrostjo okrog 120 kilometrov na uro. Ponavadi sedijo v vozilu štirje možje, izmed katerih je vsak tudi precej težak, zelo priljubljena pa je tudi oblika vožnje v dvojce, medtem ko so pet- in šest-sedežni bobi že precej preživetli. — Največkrat so bili svetovni prvaki in olimpijski zmagovalci v tej panogi Američani, Švicarji, Italijani in Nemci, ki skupaj z Angleži in Kanadčani na tem področju še sedaj največ pomenijo.

● Vendar pa s tem — da pri nas tekmovanja z bobom ne gojimo — še ni rečeno, da z njim tudi nikoli nismo tekmovali. Nasprotno: dosegli smo celo odličen uspeh — in to v nadvse nenavadnih okoliščinah...

Prenagla odločitev

Povrnimo se 35 let nazaj — v Cortino d'Ampezzo, prizorišče svetovnega študentskega prvenstva, ki so se ga udeležili tudi naši smučarji! Bili so mladi in dobro razpoloženi, zato ni čudno, da so med tekmovalci drugih reprezentanc iskali prijatelje in z njimi navezovali stike. Tako srečanje z domačini pa se je končalo dokaj čudno. Italijani so jih namreč začeli nagovarjati, naj se udeležijo tekmovanja v bobu. Naši so se izmikali z vljudnim opravičilom, da so specialisti za bob ostali doma (!), da na tekme ne morejo zaradi tega, ker boba nimajo s seboj, razen tega pa so trdili tudi, da je tako ali tako prepozno za prijavo!

Se bolj vljudni Italijani pa niso odnehali. Nazadnje so jim obljubili svoje vozilo, s katerim da bodo naši lahko tekmovali. — Kdo bi se branil še naprej? Hvaležno (?) so sprejeli ponudbo, čeprav večina izmed njih boba še nikoli videla ni; pa tudi proge ne! Če bi jo kdaj, bi ponudbo prav gotovo zavrnil.

Težave z moštvom

Tedaj so vozili v petsedežnih bobih. Za tekmovalce je bilo prijavljenih 7 nacionalnih moštev, in sicer Avstrija, Francija, Italija, Norveška, Poljska, Romunija in Švica. S kasneje prijavljeno Jugoslavijo jih je bilo torej osem. Za največje favorite »dirke« so veljali Italijani, ki so imeli v moštvu tri reprezentante, razen tega pa so bili navajeni tudi na progo.

Toda pri sestavi naše reprezentance se je ustavilo. Nihče izmed smučarjev, razen Dougana, se ni hotel javiti v moštvo. Zato so začeli izbirati med člani vodstva in gledalci, ki so prišli na študentske igre iz Jugoslavije! Drugega ni preostalo, kot da so v posadko vključili dve ženski, kar se dotlej (in verjetno tudi poslej) v

V bobo

zgodovini tekmovanja z bobom še ni zgodilo. Mimo še enega moškega, ki je — tako kot ženski — sedel na sredi, je tovariš Bamberg kot edini izprašani šofer prevzel bobovo krmilo, medtem ko se je doktor Dougan zadržal z zavoro!

Optimisti po prvi vožnji

Na dan pred tekmovanjem so pozno popoldne tvegali prvi poskus. Proga je bila taka, da bi jo bil vesel vsak vozač, le naši junaki so si želeli mehkejšo. Med vožnjo so ves čas močno zavirali, na cilj pa so prišli po osmih minutah. Morala v posadki se je takoj dvignila. Samo da smo jo prevzeli, so ugotavljali in v vsej svoji naivnosti računali celo na prvo mesto, tako jih je prevzelo... K sreči tedaj ob progi ni bilo nikogar, ki bi jih gledal!

Nemalo so bili začudeni in dobili bi kmalu živčni zlom, ko so naslednji dan prišli na start. Tekmovalci so bili namreč napravljeni v posebne, »tapecirane« obleke, na glavah pa so imeli čelade. Sicer nič posebnega, vendar je bilo naše zastopstvo oblečeno le v — smučarske obleke! Vsi ostali so bili tudi krepkih postav, tako da so bili Jugoslovani poleg njih videti kot šolarčki. Se bolj pa jih je pretreslo, ko so izvedeli čase, ki so jih zabeležili prvi bobi: šlo je za slabi dve minuti... Torej so vozili petkrat hitreje kot naši na poskusni vožnji!

Trenutki odločitve

Bili so torej pred težko odločitvijo, ki jim je spravila strah v kosti. Ali naj odstopijo ali naj tvegajo? Izbrali so drugo, častnejšo možnost. Bili so vsi bledi in so se nadvse prisiljeno zahvaljevali tistim, ki so jim želeli srečo in dobro uvrstitev...

Krmar in zavirač sta se dogovorila, da bodo samo na treh najnevarnejših zavojih uporabili zavoro, sicer pa naj bo kakor hoče. — Startali so odlično, to se pravi, da so precej šinili s starta in bili takoj v veliki hitrosti. O čem podobnem se jim pri prvem poskusu še sanjalo ni.

Led je kar grmel pod njimi in drobci snega so jih blčali v obraz.

»Debata« med vožnjo

V trenutku največje koncentracije krmarja in zavirača (pojavi se pred zavojem, kjer so sklenili zavirati) pa je nenadoma ena izmed deklet odločno zahtevala, naj takoj ustavijo, češ da bo izstopila! To seveda ni rekla tako kot bi dejala šoferju avtobusa. Kričala je in zmerjala vsevprek, skratka: dobila je živčni zlom. Danilo Dougan jo je moral na silo utišati, tako da jo je potisnil v hrbet njenega »predsednika«. — Bili so že na zavoju. Dougan je moral zavreti, pa je to storil s tako silo, da bi ga kmalu odneslo z boba.

Debela moža v dvosedežnem bobu sta svetovna prvaka v tej panogi — Italijana Eugenio MONTI in »sopotnik« SIORPAES. — Posnetek je bil na pravljen na stezi v Iglsu pri Innsbrucku, kjer je bilo lani svetovno prvenstvo v vožnjah z bobi. Na isti progi sta Italijana v boju za olimpijske kolajne zavzela tretje mesto.

»Lahko bi šlo hitreje!«

Na cilju so jih gledalci navdušeno pozdravili. Šokirani so bili, ko so izvedeli, da so dosegli četrti najboljši čas — za Italijani, Francozi in Švicarji!

Na tekmovanjih z bobi vozijo dve vožnji, zato so naši predstavniki enoglasno sklenili, da bodo zavirali samo še dvakrat. Največ je imela povedati dekleta, ki je hotela skočiti z voza. Ni mogla prehovati užitkov, ki jih je doživela med vožnjo, in je trdila, da so vozili prepočasi!

Predvsem po Bambergovi zaslugi, ki je brezhibno obvladal krmilo, so bili v drugem poskusu za nekaj sekund hitrejši; premagati so jih uspeli le Italijani. To je bilo dovolj, da so bili po skupnem seštevku tretji: za Italijani in Francozi, medtem ko so Švicarje, ki so bili boljši v prvi vožnji, prehiti!

Rojeni za bob

Zal sta dekleti iz prve jugoslovanske posadke boba umrli kot žrtvi vojne. Za pogum jima gre res veliko priznanje, čeprav so naše moštvo prav zaradi njiju pred tekmovanjem smatrali kot »oslabljeno«.

Prav tisto panično dekleta pa je za smeh poskrbelo tudi pri podelitvi kolajn. Ko so ji namreč izročali bronasto odličje, je bila tako nervozna, da ji je kolajna padla iz rok in se skotalila pod mize. Tuji študentje-športniki, ki so prisostvovali svečanosti, so se pri splošnem iskanju pod mizami izkazali kot veliki kavalirji...

Res nevsakdanja je tale zgodba, vendar po vsem resnična. Po vsem, kar se je zgodilo, mnogi ugotavljajo, da se bo morda nekoč izkazalo, da smo Slovenci, ki nimamo dosti talenta za nogomet, kot rojeni za vožnjo z bobom.

JOZE ZONTAR

Grobišče,

ki se je nenadoma

znašlo

v središču pozornosti

V bližini Škofje Loke, med cestama Jeperca—Kranj in Jeperca—Škofja Loka, se razprostira obsežno prazgodovinsko grobišče, ki je bilo prav do nedavna »vredno« le malo pozornosti. Od staroste slovenskih arheologov Jerneja Pečnika, ki to grobišče prvi omenja, pa do leta 1945, so se za gomile na tem področju zanimali le dr. Jože Rant, ozek krog članov Muzejskega društva v Škofji Loki in dr. Rajko Ložar, predvojni kustos Narodnega muzeja v Ljubljani. Ostali pa so ob gomilah - okroglih, včasih bolj, včasih pa manj izrazitih izboklinah sredi gozdov Sorškega polja, večinoma le zmajevali z glavami.

Takorekoč tik pred začetkom zadnje vojne so tem gomilam prvič segli v nedra. Finančna podpora dr. Jožeta Ranta je Muzejskemu društvu v Škofji Loki omogočila, da je ob sodelovanju dr. Rajka Ložarja raziskalo prve gomile. Marsikomu je tedaj postalo jasno, od kod blage vzpetine v gozdovih »Dobrave«. Seveda pa so se našli tudi ljudje, ki »storijam« o gomilah in davnih prebivalcih Sorškega polja niso in niso hoteli verjeti in so jim raje pripisovali prvoaprilske kot pa resnični izvor. Bližajoča se vojna je teme pogovorov kmalu zamenjala in gomile so spet postale nezanimive domala za vsakogar. Tudi v povojnih letih so gomile dolgo samevale. Nikogar ni bilo, da bi zopet segel pod rušo in 13 let po vojni so gomile nemoteno čuvale svoje tisočletne skrivnosti. Pravzaprav ni manjkalo ljudi, ki bi želeli nadaljevati predvojna raziskovanja, uresničenje njihovih želja so ovirala le skromna finančna sredstva Loškega muzeja in številne druge naloge, ki jih je muzej moral reševati. Leta 1958 pa so bile vse težave odstranjene in lopata arheologov se je ponovno zadržala v rušo štirih gomil. Izkopavanja so potrdila predvojne domneve in obogatila Loški muzej z novim materialom iz časa Ilirov, iz petega stoletja pred našim štetjem.

V času izkopavanja se je zanimanje za gomile precej povečalo, število nevernih Tomažev pa precej zmanjšalo. Lastniki parcel, na katerih so gomile, pa so postali prav ponosni na svoje neznano bogastvo in posebnost. Toda po izkopavanjih je čas kmalu spet zagnil gomile v molk in samevanje. O izkopavanjih so pričali le jarki in kupi iz-

kopane prsti, ki jih je počasi preraščala trava. Trajna priča uspešnega arheološkega posega in zgovorni dokaz naselitve pred davnimi leti pa je še danes arheološki material v Loškem muzeju.

Do lanskega leta se o gomilah s Sorškega polja zopet ni slišalo nič novega. Potem pa...

Nenadoma se je razširila vest, da bo Kmetijsko gospodarstvo Škofja Loka posekalo vse gozdove na Sorškem polju in jih spremenilo v obdelovalne površine. Z vseh strani je bil plat zvona, od povsod so se slišali argumenti, ki so govorili proti krčenju gozdov. Ne nazadnje je tudi Loški muzej podvzel potrebne ukrepe za zaščito gomil. Tedaj so gomile postale križišče mnenj in predlogov, pa tudi predmet različnih vrednotenj. Muzej je v njih videl in vidi predvsem spomenike, ki hranijo znanstveno pomemben material, s pomočjo katerega bo mogoče dokazati in ilustrirati davna dogajanja na našem področju. Predlog muzeja je bil, gomile zaščititi pred buldožerskim plugom, jih ohraniti nedotaknjene in tako muzeju omogočiti postopno in načrtno raziskovanje prazgodovine Sorškega polja.

Lastniki parcel s gomilami pa tudi ostali so v gomilah videli sredstvo, s katerim se da preprečiti arondacija in posek gozdov, v muzeju pa zaveznika v njihovih prizadevanjih. Njihov predlog je bil, ohraniti gozdove, ker je zemlja za poljedelstvo neprimerna.

Kmetijsko gospodarstvo je v gomilah gledalo ne preveč lahko premagljivo oviro za izpeljavo svojega načrta. Predlog muzeja je po mnenju zagovornikov arondacije previsoko vrednotil gomile in

Leta 1958 odkopana gomila — Foto: Loški muzej

se le malo ali nič oziral na ekonomski pomen in potrebe, zaradi katere je izvedba načrta nujna. Njihov predlog: potrebe po kmetijskih proizvodih stalno rastejo in bodo v perspektivi še bolj. Tem potrebam bomo lahko zadostili le z modernim načinom obdelovanja površin in z moderno živinorejo. To dvojje pa je mogoče le na velikih strajenih kompleksih, kakršno je Sorško polje. Analize so pokazale, da je zemlja na Sorškem polju v vsakem pogledu primerna za obdelovanje. Za posek predvidena površina ni tako velika, da bi vplivala na spremembo klime in na bistveno povečanje vetrovnosti. Gomile naj čim manj ovirajo izvedbo načrta.

Ko so se mnenja izkristalizirala in ko so se vsakovrstni strokovnjaki in »strokovnjaki« dodobra nagovorili o vsem, kar je bilo in kar ni bilo v zvezi s Sorškim poljem in gomilami, je bila dana lepa priložnost za uskladitev mnenj in skupno rešitev problemov v zvezi z gomilami in arondacijo. Razgovor predstavnikov Kmetijskega gospodarstva, občinske skupščine in Loškega muzeja je postavil skupni »imenovalec« za nadaljnje posege na tem področju.

Muzej je sprejel in izvršil odgovorno nalogo — topografsko obdelavo za arondacijo predvidenega kompleksa. Rezultat te akcije je bil: na vsem, za arondacijo predvidenem področju je 52 gomil. Te gomile nastopajo v grupah in posamično.

Na naslednjem sestanku so prizadeti sprejeli kompromis, po katerem bo trajno zaščiteno 36 gomil, 16 pa jih bo treba najprej raziskati, potem pa prepustiti usodi pluga. Ob sodelovanju Kmetijskega gospodarstva in Loškega muzeja bo brez dvoma uspešno opravljen tudi ta drugi del naloge, to je raziskovanje gomil.

Polemika okrog Sorškega polja, arondacije, sečnje in

gomil je bila marsikdaj žolč. Na in je tako z ene kot z druge strani prešla skorajda v že preostre okvire in oblike. Brez dvoma pa je imela tudi tale dober rezultat: gomile, ki so bile še nedavno nezanimive, so danes znane prav vsakemu šolarju, gotovo pa tudi večini ostalih. V muzej prihajajo stalne vesti iz vasi Godešič in Reteče. Ena izmed njih v lanskem letu: »Pridite pogledat! Na naši njivi se je vdrlo, morda

je gomila.« Ogled vdrtine je dokazal, da je to naravni pojav, ki mu je verjetno botrovala voda in nima nobene zveze z gomilo, poročilo pa dokazuje, da zanimanje in vrednotenje kulturne dediščine davne preteklosti raste. Vsake take ali podobne vesti pa je kolektiv muzeja vesel saj taka, na prvi pogled ne pomembna novica, lahko po kaže sled k pomembnim ugotovitvam in odkritjem.

JANEZ ERZEN

Butale na Gorenjskem

MILČINSKI · NOVAK

O ŽUPANU, KADROVSKI KOMISIJI IN FUNKCIJAH

Je bil v Butalah župan in je imel kadrovske komisije in mu je kadrovska komisija oskrbela plačane funkcije za njegove sorodnike. Devetnajst je imel sorodnikov, toda le osemnajst je preskrbela kadrovska komisija plačanih funkcij.

Vpraša župan predsednika komisije: »Ena funkcija manjka, kam si jo dal?«

Odgovori predsednik: »Saj so vse.«

Jih župan prešteje še en pot: »Osemnajst jih je!«

Predsednik: »Nak, devetnajst!«

Reče župan: »Ali si tako zabit, da ne ločiš števila, ali tako trmast! Daj, stopi po občinske moze, naj pridejo. Šestnajst jih je in še šolnika pokliči, jih bo sedemnajst; midva sva dva, nas bo vseh skupaj devetnajst. Pa bomo zgrabili vsak svojo funkcijo in če bo vsakemu v rokah in ne bo nobeden brez funkcije, jih je devetnajst, drugače jih ni.«

Tako se je zgodilo. Prišli so občinski moze, šestnajst jih je bilo, in prišel je tudi šolnik in jih je bilo z županom in predsednikom kadrovske komisije vseh skupaj devetnajst. Pa je dal župan znamenje: »Zdajle!« in je vsak hitel in zgrabil najbližjo funkcijo in so bili moze zanesljivi in pošteni, nikdo ni zgrabil dveh. Pa se je pokazalo. Vsak je imel v rokah eno funkcijo, le šolnik je ostal brez nje.

»No, ali vidiš, trma trmasta,« pravi župan predsedniku komisije za kadrovska vprašanja, »šolnik je brez plačane funkcije, osemnajst jih je!«

Pa se je zakregal predsednik: »Kaj me briga šolnik! Devetnajst jih je! Šolnik je šema, zakaj ni zgrabil plačane funkcije prej in v pravem času, dokler jih je še kaj bilo! Sicer pa, dajmo mu neplačano in da ne poroče češ, stiskači so, mu jim dajmo dve!«

Prihodnjč: BUTALSKE DIVJE GRADNJE

Kokošjereja

Cepprav se gospodinje dobro zavedajo, da je kokošjereja velikega pomena, ima kokoš na splošno premajhno veljavo. Posvetimo ji vse premalo pozornosti in zato ni čudno, da nesnost ni največja. Dokler bodo ljudje redili prestare kokoši, jih nepravilno krmili ali jih zapirali v temne in zatohle hleve, se ne smemo čuditi, da dobimo namesto 130 jajc letno le 40.

Po številu perutnine pri nas prednjačijo kmetje iz vzhodne Slovenije, kjer pridelujejo več žita. Najmanj perutnine je na zahodu. Zdaj lahko nabavimo kokošjo krmo tudi iz Tovarne močnih krmil, s tem pa imamo povsod možnost, da v večjem številu redimo kokoši.

Kokoš ne spada v goveji hlev, v svinjak ali podstrežje. Bolje je, da prenočuje na drevju, kot se pri nas še marsikje dogaja. Poskrbeti moramo za primerno kurnico in to se nam bo prav gotovo obrestovalo. Kurnico bomo postavili na sončen, suh, pred vetrom zaščiten in zračen prostor. Vlažno zemljišče za kokoši ni priporočljivo.

Prav gotovo je velikega pomena tudi krmljenje. Zaradi nepravilnega enostranskega ali nezadostnega krmljenja nas tudi kokoši z najboljšimi lastnostmi lahko razočarajo. Redimo samo toliko kokoši, kolikor imamo krme!

Predvsem na kmečkem dvorišču kokoš najde veliko krme, ki bi sicer propadla (raztreseno žito, žuželke, črvi, neuporabno seme itd.). Čim več najde kokoš take krme, tem manj ji bomo dali mi. Zavedati se moramo, da posebnost v zimskih mesecih ne dobi ničesar, zato ji moramo dajati več krme. Ni važna samo količina, pač pa je važna tudi njena sestavina.

Dobra krma mora biti pravilno sestavljena in lahko prebavljiva. Poleg škrobnatih krmil (zrnje, krompir) mora vsebovati tudi beljakovinatna (živalske in rastlinske beljakovine), zelenjavo (pozimi silaže ali posušeno lucernino moko), zadosti vode in pesek. Vitamini so snovi, ki jih vsebuje krma v prav majhnih količinah. Majhne količine pa že zadoščajo za potrebe živali. Majhna nesnost v zimskem času je velikokrat pomanjkanje vitaminov v krmi.

Rudnine so važne za zdravo življenje, za tvorbo jajc in za razvoj kosti. Najvažnejše je pri perutnini apnenec. Krmi moramo zato apno dodajati: mleta kreda, školjčna moka, mleti apnenec, zidni omet itd. Jajčne lupine krmimo samo temeljito prekuhanne in dobro zdrobljene. Z neprekuhanimi lupinami lahko zanesemo bolezni (kugo, grižo), s celimi lupinami pa se kokoši nauče kljuvati jajca po gnezdih.

Sol je v majhnih količinah tudi kokošim potrebna. Če krmimo ribjo moko, je ta že dovolj vsebuje, sicer pa dodajamo v krmo največ le 10 odstotkov soli. Preslana krma je nevarna.

Kožo in perje perutnine zajedaj mnogo zajedalcev. Prav gotovo so ti velika nadloga in ne bo napak, če se podrobneje seznanimo z enim od njih — s kokošjim klopom.

Klop sesa kri in je velik okoli en centimeter. Najraje se naseli v temnih zatohlih kurnicah, kjer je mnogo špranj in rež. Zajedalec zdrži tudi več let brez hrane in se skriva po špranjah. Perutnino napade ponoči in ji sesa kri, izpije ji precej krvi. Nevarne in požrešne so tudi ličinke. Te ostanejo 5 dni nepretrgoma na perutnini; naselijo se na notranjo stran beder, pod krila in pod vrat.

Seveda se perutnini pozna, da je izgubila precej krvi. Zato je roža bolj bleda, izpada ji perje in hujša. Klop je zelo trdoživ zajedavec, zato je boj proti njemu še težji.

Kurnice in gnezda premažemo s karbolinejem. Ker ta zelo smrdi, moramo kurnico dobro prezračiti, preden spustimo vanjo perutnino.

Nevarnejši je žvepleni plin; možnost, da uničimo kokošjega klopa, pa je večja. Žvepleni plini se razvijajo pri zažiganju žvepla. Bodimo previdni, ker je plin tudi za ljudi strupen. Za 1 kubični meter kurnice potrebujemo 40 g žvepla. Plin pustimo v kurnici 6 ur, nato jo temeljito prezračimo in šele potem spustimo vanjo kokoši. Železne predmete plin nagriže, zato bi bilo priporočljivo, da jih prej odnesemo iz kurnice. Ličinke klopov uničujemo tako, da kožo, ki jo zajedajo, namažemo z 2 odstotnim terom. Nekateri priporočajo, da perutnino zapremo v prostor, ki ima gladek pod in stene ter čakamo, da se ličinke napijejo. Takrat se spustijo, poberemo jih in vržemo v ogenj. Ni priporočljivo, da bi ličinke pulili iz kože.

Zgled in otrok

Vzgojna sredstva so mnogovrstna, njihov učinek na otrokov razvoj ni vedno ugoden. Psihologi, ki so se ukvarjali z otroško psihologijo, trdijo, da obstajata dve skupini vzgojnih sredstev. V prvo skupino štejemo: zgled, navajanje, zaposlitev (igro, delo, šport); v drugo skupino sodijo: ukaz (zapoved, prepoved), opozorilo (opomin, svarilo in prošnja), kazen in spodbuda.

Oglejmo si prvo vzgojno sredstvo: ZGLED!

Zgled je najprirodnejše in v družini najodločilnejše vzgojno sredstvo. Dober zgled lahko nadomešča dobrisni del drugih vzgojnih sredstev. Otrok je za zgled zelo sprejemljiv.

Otrok vse kar okrog sebe

doživlja, vidi ali sliši posnema zaradi močnega posnemalnega nagona. Naučil se govorjenja, rokovanja s predmeti in obnašanja. Otrokov najvažnejši okolje, v katerem živi v dobi največje dovzetnosti, je družina. Prav tu mora dobiti otrok najboljše zgled.

Vemo, da so zgledi dobri in slabi. Otrok bi moral dobiti le dobre, predobro se pa vsi zavedamo, da smo ljudje podvrženi tudi slabostim in tako se nudijo otroku tudi slabi zgledi.

Otrok prevzema vse, izbira pa vplive, ki mu najbolj ustrezajo. Rajši sledi nagonom, kot bi jih brzdal. Navadno slab zgled streže nagonskim težnjam, medtem ko jih dober brzda. Težje se je brzdati, zato

otrok raje sledi primeru sebičnosti kakor odpovedi, raje se igra kot bi delal.

Otrok je kaj bister in kritičen sodnik. Dobro opazi zgled nemarnosti, neobvladanih in sebičnosti odraslih. Zato se nam ni treba čuditi, ko nam v svojo obrambo, ko ga grajamo, zabrusi, da je isto storil kot oče, mati ali brat, sestra. Prav zaradi tega je zgled za večino vzgojiteljev in staršev težavno vzgojno sredstvo. Kdor ga hoče s pridom uporabljati, mora paziti nase, odpravljati svoje napake in se izpopolnjevati.

Ne vzgojeni starši se morajo torej na ljubo svojih otrok vzgajati in si prisvajati tisto, kar so v mladosti izpustili. Izkušnje dokazujejo, da sta ob otroku mami in oči in mati postala boljše in zrelejša človeka.

Kratkovidnost

Kratkovidnost je lahko podedovana ali pridobljena — šolska kratkovidnost.

Pogosto otrok v puberteti opazi, da slabše vidi in se mora zateči k okulistu, ki mu predpiše očala z dioptrijo. Ni pa redkost, da se kratkovidnost pojavi šele pri 20. letu starosti.

Ni prijetno, da se moramo privaditi na očala. Če dioptrija še ni velika, jih uporabljamo le v določenih okoliščinah (gledališče, kino, televizija). Na cesti se jih predvsem ženske izogibajo. Toda za marsikaj smo prikrajšane, saj različno vidimo le predmete, oddaljene 3 do 4 m, ostalo pa nejasno ali pa celo ne. Lahko smo po nedolžnem obsojene domišljavosti, ker se kaj lahko zgodi, da ljudi prezremo ali jih ne spoznamo.

Dobe se zelo lepa očala, poizkusite, morda vam celo zelo lepo pristajajo! V Italiji nosijo malenkostno obarvana stekla (25 odstotno obarvana) morda so vam taka bolj všeč. Pri nas se tudi že dobijo taka stekla.

Zavedati se moramo, da je kratkovidno oko dosti bolj občutljivo kot oko, ki normalno vidi. Zato nas po dolgotrajnem studiju, branju ali pisanju oči pečejo ali se celo solzijo. Pomagajmo si tako, da večkrat za nekaj minut prenehamo z delom, gledamo v daljavo ali zapremo oči.

Laiki mislijo, da se kratkovidnost z leti manjša na račun starostne daljnovidnosti. Samo na starost kratkovidni na bližino ne rabijo očal, oz. jih rabijo šele pozneje kot pa pravovidni.

Dobro je, da uživamo dovolj svežega sadja in zelenjave, da v močni sončni svetlobi nosimo temna očala in da ne pretiravamo z gledanjem televizije in kina.

Plašč, ki je že lani prodril; prikupna in mladostna linija se je obdržala tudi letos. Glavne značilnosti: ovratnik je precej strog — vojaški, rokava so ožja in vstavljena, pas je rahlo nakazan, gumbi so dvoredni, zadnja dva sta malo nad pasom. Dolžina je nespremenjena; kot že več let so kolena pokrita

Slovarček krajevnih imen

BRNIK IN BRNIKI

Iz zapiskov, ki jih ima na razpolago etimološko onomastična sekcija inštituta za slovenski jezik, je mogoče sklepati samo, da se za obe vasi s tem imenom uporablja navadno edninska oblika Spodnji in Zgornji Brnik, brez natančnejše opredelitve pa prevladuje množina Brniki (dial. Brnoki, Brnki). Tudi iz zgodovinske dokumentacije je mogoče razbrati enako rabo. Nemške substitucije imena 1238 Pernecke, Pernecke, 1260 Perneken itd. kažejo na slovensko množinsko obliko, zapisi ca. 1400 Oberfenik, Fernik, 1444 Ober Vernig pa na edninsko; vendar tudi 1313 imena Fernik brez bližnje oznake. Tudi ime potoka, ki teče skozi vas, je Brnik (Cerkljanska Bela). Osnova je beseda brn, brna, brnja, brnje »blato«, ki se pogosto pojavlja ne samo v slovenskih, ampak tudi v drugih slovanskih krajevnih, reč-

nih in ledinskih imen.

Prepir o pravilnosti te ali druge oblike je torej odveč, lahko ostanemo pri dosedanjim rabi Spodnji in Zgornji Brnik za vsak kraj posebej in Brniki za posplošno oznako.

MAVČIČE IN MAVČE

Današnja ljudska oblika imena se glasi **Mavče**, iz **Mavč**, v **Mavčah**, pridevnik **mavski**, prebivalec **Mavčan**, **Mavčanka**. Zgodovinski zapisi iz 15. stoletja so ze **Maltschitz**, **Malczicz**, **Maltschitsch**, kar itd. kažejo na slovensko množinsko obliko, zapisi ca. 1400 Oberfenik, Fernik, 1444 Ober Vernig pa na edninsko; vendar tudi 1313 imena Fernik brez bližnje oznake. Tudi ime potoka, ki teče skozi vas, je Brnik (Cerkljanska Bela). Osnova je beseda brn, brna, brnja, brnje »blato«, ki se pogosto pojavlja ne samo v slovenskih, ampak tudi v drugih slovanskih krajevnih, reč-

tip *Malčiči *Maličevi poda-
niki ali potomci. Z dru-
gim sufiksom — jane, bi
se ime glasil *Mal(i)čane,
danes **Mavče**. Prvi znani
slovenska zapis imena je
Mavzhizhe.

ČIRČIČE IN ČIRČE

Za to ime niso ohranjeni
historični zapisi, zato ga ni
mogoče zanesljivo rekon-
struirati. Po tvorbi je ver-
jetno iz nekega osebnega
imena, ni pa nujno, da bi
izhajali iz današnje glasov-
ne podobe. Misliti bi bilo
mogoče na *Čirčenta ali ce-
lo na (S)irko. Analognih
kombinacij postavitvimo lah-
ko več. Trije č- v imenu
že sami po sebi naravnost
izzivajo redukcijo. Pri kra-
jevnih imenih, ki jih ne mo-
remo zanesljivo opredeliti,
imena Vuizilineteti, Uvizi-
lineteti (= Velešelo) je
Luka Pintar pred štirideset-
imi leti razlagal ime iz
Mala vas, torej Malovaši-
či »prebivalci Male vasi«.
To skoraj ni potrebno, ker
poznamo pogosto staro slo-
vansko ime Malek in Malč,
ki nudita fonetično popol-
noma varno izhodišče za

Cigarete

Cigareta — sladka beseda
— rekvizit, s katerim si člo-
vek krajša dolgočasne seje,
sestanke, umirja živce pred
izpiti, disciplinskimi komi-
sijami, pred ohceto, finanč-
no revizijo itd. Zato ni nič
čudnega, če je nekatere ka-
dilce vrgla iz živčnega glaj-
za nenavadna novica — po-
dražitev cigaret za toliko in
toliko dinarjev, in so zara-
di tega sklenili, da se od-
povedo trenutnemu kaje-
nju.

Mene zaradi te novice ni
udaril »božji žvak«, ker me
je moj kolega PEPE TRA-
FIKANT pravočasno obve-
stil o podražitvi in me po
obče znani metodi VIP (ve-
že in poznanstvo) založil s
cigaretami do druge prihod-
nje podražitve. Veliko bolj
ko podražitev me je ustra-
šila uvožena časopisna no-
vica, da kadilce napada
»rak«. Zaradi bojznosti, da ni-
sem že jaz med napadeni-
mi z rakom, sem šel k
zdravniku na pregled. Po
tridnevem čakanju (bil je
ambulantni, ne privatni pre-
gled) me je zdravnik pre-
gledal in vprašal, po čem
skleпам, da imam raka na

dihalni »pumpi«. Dejal sem
mu: »Veste, tovariš zdrav-
nik, kar naprej, naprej in
naprej kašljam«. Odgovoril
mi je: »Kar pojdite domov
in poskusite kašljati enkrat
nazaj, pa boste zdravili«.
Proti domu sem srečal ko-
lego, ki se je odpovedal ka-
jenju zaradi podražitve ci-
garet, zato je kadil cigaro
— in to uvoženo cigaro.
Vprašal sem ga:

»Koliko te pa stane taka-
le uvožena cigara?»

»200 din.«

»No, potem je pa še ved-
no ceneje, če bi naš tobak
zavil v stotak!« sem mu de-
jal.

Pisal bi vam lahko reci-
mo še, da se naj vidijo »di-
skotantje«, ker sejne dvo-
rane niso več tako zakaje-
ne, da bodo upokojenci —
kadilci postali lahko samo
še vneti zbiralci cigaretnih
škatlic, da v avtobusih ne-
kaj ni v redu, in sicer to,
da je treba odstraniti pepel-
nike in pustiti napis »Kadi-
ti prepovedano« ali pa obrat-
no, pa nimam časa, ker se
kot jasnovidec že duševno
pripravljam na podražitev
zobotrebcev in pa na more-
bitno (???) — povišanje pla-
čnin.

Pozdrav GREGA

Tud u pustnih dneh se use na spodob

Taperu povem, da bom tud keksna
nobena viža na da lpo pa z lepm besede
grda beseda napisu. Od grdih rči se na
dam govorit. Ta grda pa nagrauzna reč
j pa letašn lošk slovo od pusta.

Ze' zutri u sreda (na pepeunica) se
tam per Transturistu naštimal pod ena
plahta pusta na pare, pol pa ceu dan na
use mile viže jokal pa prosil folk, naj
gre pusta kropit. Te vahtarji pa nisa bli
skor neč našemlin, pa pian de sa komi
na nogah stal. Po mojm so bli bel po-
dobn svinam ket ldem.

Usakga poštega človeka, k j šou kro-
pit, j mogl bit sram. Pustu sa kar se
da vidn naštimal tist glid za scat, k ga
usak spodobn člouk skriva. Okol tega gli-
da sa se pa tak nagrauzn obnašal, de j
mogl merskešnga na kozlajne silt.

Otroc, k glih tam mem u šola hodja,
sa kar u trumah rinl pusta gledat. Pa
tist nagrauzn pijanci-prasci, k sa ga vah-
tal, nisa tistga glida tud pred otrocm neč
skrival. Men se zdi, da se ni več treba
vprašat, zakuga j dons mladina frderba-
na, pa zakuga se že per 14. al pa 16. leth
gre »crne mačke« pa take rči.

Ves ta žalvajne j gviru od zgodi zutri
pa do teme. Pol sa pa pogreb naštimal.
Na en auto sa naštimal truga pa ja pe-

lal na Plec. Edn od vahterju j. pa uzeu
tist glid pa ga u KRONA nesu pa kazu
usem, k sa tli gledat, zraun pa veku pa
se žalastnga delu, de j blo groza.

Pol se j pa milica zbudila pa nastopi-
la. Pa bel zato, k sa z utomobilam na-
robi pelal.

Bel ta star lde pa maja zamerkan, de
se j pred več letm milica na Tri kra-
le že ob pol petih zutri zbudila pa ldi šte-
la, k sa h maš hodil. Jest mislm, de ni
dost za gruntat, kdaj se b blo bel prou
zgodi zbudit pa nastopt. Jest, če b jemu
kej za govar, b tistga svenskega pusta
že zutri dol čez ograja u voda pahnul, pa
tiste namarne pianje vahterje tud. Loča-
nom pa, ket kaže, tud bel svinarije greja
po glav, ket kešna pametna pa spodobna
reč. Zadnč, k se b spodobil za Kamnitk
jet, k j blo glih 20 let k sa Nemci 50
talcu postrlil, jih ni blo skor neč. Zlahta
pa šolarji. Ta drug sa pa pozabil. Za pu-
stam i pa use drl. Ce b en firklit tistih,
k sa šli za pustam, šlo za Kamnitk, b
blo kar lpo.

En žnider j reku: »Use ima soja mi-
ri«, k j z metram baba tepu. To, kar se
pa zadne cajte u Lok godi, pa po moj
pamet nima prou ubene spodobne mire.
SMOJKA

(Nadaljevanje in konec)

Tak je bil verjetno Prešeren v Kranju,
ko se je boril z razočaranji in boleznijo.
Slika je danes last Slovenske akademije
znanosti in umetnosti v Ljubljani. Vendar
se bo vredno potruditi, da bi ta izvirnik
prišel v Kranj. Saj gledamo v njem pes-
nikovo lice prav iz dobe, ko je živel v
našem mestu.

Prvi obiskovalci Prešernovega spomin-
skega muzeja bodo imeli priložnost videti
originalno Langusovo portretno sliko mla-
dostne Primičeve Julije, izdelane v l. 1836.
To sliko je hodil ogledovat Prešeren v
Langusov atelje. Slika sama ni velika, ko-
maj 22x27,5 cm, slikana v medlih, zadr-
žanih tonih. Prav v teh dneh je minilo sto
let, kar so zagreblili to ženo na smihelskem
pokopališču pri Novem mestu. S Prešer-
nom bo tudi nje ime slovelo, saj mu je
bila nehotena navdihovalka za njegove naj-
bolj zrele, najbolj lepe in najbolj mile lju-
bezenske pesmi.

V eni od vitrin sta tudi dve izvirni fo-
tografiji: Ana Jelovškova ter njena in pes-
nikova hči Ernestina Jelovšek. Ob pogle-
du na ti dve ženi, tako tesno povezani s
Prešernovim realnim življenjem, nam za-
drhti srce in zastane dih. Nemi stojimo
pred to še ne rešeno pesnikovo življenjsko
uganko.

Velja še omeniti dva portreta pesniko-
vega mentorja Čopa in pesnikovega prija-
telja Smoleta. Oba sta bila tako tesno po-
vezana s Prešernom, da je njuno mesto
res le v ustanovi, posvečeni spominu nju-
nega Franceta.

Osmrtnica, ki je javnosti pred 115 leti
oznanila žalostni dogodek, je znamenita
tudi po tem, da je prva, tiskana v slo-
venščini. Za prvo, ob smrti Andreja Smo-
leta, je tekst napisal Prešeren sam.

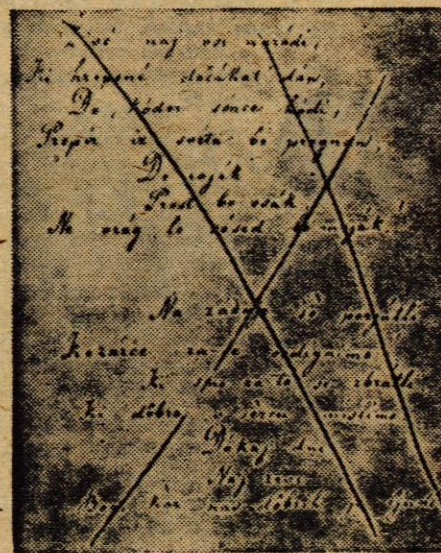
Na stenah vise stare litografije pribli-
žno iz Prešernove dobe, ki predstavljajo
Kranj, Ljubljano, Bled in Bohinj. Njih
avtorji so poleg Goldensteina še Paik,
Chapny, Wagner in Sandmann. Posodil jih
je muzeju ljubljanski Narodni muzej.

Drugi prostori v pritličju, ki so v Pre-
šernovem času služili mali kavarnici Švi-
carja Florjana Puc, pozneje pa Geigerju
in bili končno preurejeni in trgovino, slu-
žijo danes Mestni likovni galeriji za raz-
stave, en prostor za Klubu kulturnih de-
lavcev. Dvorišče še ni urejeno, ker je to
preprečila zima in zmrzovanje. Pač pa bo
do poletja gotovo. Tudi ta zunanji prostor
bo vključen v Prešernov spominski muzej
na ta način, da bodo v steno vdeleni po-
snetki nagrobnikov Linhart, Čopa, Vod-
nika in drugih, za katere je napisal sestavil
naš pesnik. Prav tako bo na zidu reliefno
prikazan znameniti napis na zvonu »S
Svet'ga Jošta lin«.

Sredi dvorišča, obkro-
ženega z arkadnim hodnikom, bo žuborel
vodnjak, stene pa bodo porasle z divjo
trto. To, vedno živ vodomet in plezajoče
zelenje, bo dajalo skupno s čvetočmi
nagelnji na arkadnih oknih prvega nad-
stropja, zunanji, tesno z življenjem zve-
zan, živ videz hiši.

Notranji živostnost muzeju, ki noče biti
mrtva, zaprašena zbirka eksponatov, pa
bodo dajale vedno menjave in dopolnitve
vitrin; z muzejiskim delom bo zvezano študijsko,
posvečeno raziskavam Prešernovega
življenja, dela in vpliva. Morda se pri-
ključi v neki dosegljivi perspektivi k so-
danemu muzeju tudi nekaj Prešernov in-
štut ali Prešernova akademija, kar je bil
že svoječasni zasutek našega največjega
prešernoslovca Franceta Kidriča.

CRTOMIR ZOREC

Tako je cenzura črtala Zdravljico

Pust in upokojenci

Včasih so rekli: »Vse dobre ljek, 17. februarja, pa smo v
reči so tri.« To navajam zato, dnevniku beograjske televizi-
ker danes že tretjič vlečem na je slisali, da bodo nove pokoi-
ni v njegove zveze z upo-
kojenci tiče, je pa stvar taka-
le:
Upokojen j imajo pravico
sodelovati pri vseh manifesta-
cijah, torej tudi pri pustnem
čas, ko se piše in govori o pokojnine ne bodo nižje od sprevodu mask. Tega pa letos
upokojencih kot še nikoli. In sedanjih. No, tega sicer naši v Kranju ni bilo. Verjetno je
kako tudi ne, ko pa se pri upokojenci niso bili kdove ka-
pravljali novi pokojninski si-
ko veselji, vendar bo morda
stem. Za sedaj še ne vemo sledila tej novici še druga, na
kdove kaj o njem. V ponedel-
primer takale: »Nove cene ne narija se pa ne gremo! Neka-

bodo višje od dosedanjih! Ta-
ko bi se nekam »zgilhalo«.

No, kar pa se letošnega
pusta in njegove zveze z upo-
kojenci tiče, je pa stvar taka-
le:
Upokojen j imajo pravico
sodelovati pri vseh manifesta-
cijah, torej tudi pri pustnem
čas, ko se piše in govori o pokojnine ne bodo nižje od sprevodu mask. Tega pa letos
upokojencih kot še nikoli. In sedanjih. No, tega sicer naši v Kranju ni bilo. Verjetno je
kako tudi ne, ko pa se pri upokojenci niso bili kdove ka-
pravljali novi pokojninski si-
ko veselji, vendar bo morda
stem. Za sedaj še ne vemo sledila tej novici še druga, na
kdove kaj o njem. V ponedel-
primer takale: »Nove cene ne narija se pa ne gremo! Neka-

Letos torej ni bilo nič s
pustnim korzom v Kranju. Nič
zato, pa drugo leto! Kranjčan-
ni smo trmastii ljudje in ne
odjenjamo kar tako. To smo
dokazali že nešteterat. Zato
je skoraj gotovo, da bomo dru-

teri najbolj vneti častilci pu-
sta so jo mahnili v Ljubljano,
drugi pa v Škofjo Loko. Tako
so vsaj prezračili fundus ko-
stumov »Prešernovega gledali-
šča«, da ga ne uničijo molji.

Letos torej ni bilo nič s
pustnim korzom v Kranju. Nič
zato, pa drugo leto! Kranjčan-
ni smo trmastii ljudje in ne
odjenjamo kar tako. To smo
dokazali že nešteterat. Zato
je skoraj gotovo, da bomo dru-

go leto privedili tak pustni
korzo, kakršnega Kranj letos
ni videl. Takrat pa bodo tudi
naši »penzionisti« prispevali
svoj delež. Takrat bo že uve-
lavljen novi pokojninski si-
stem, ki bo — mnogi to upa-
jo — obrnil ves »pensionistov-
ski položaj« na glavo. Zato
bodo lahko »pensionisti« so-
delovali v tem sprevodu z
maskiranim parom, ki bo na-
zorno pokazal novonastali po-
ložaj v taboru »pensionistov«.

Ta par bi tvorili dve ženski
osebi. Ime bi ji bilo: »Pokoi-
mina«. Druga pa bi bila drob-
nejša od prve, bolj suhljata in
majhna. Ta pa bi nosila ime:
»CENA«.

Če se to uresniči, jo bodo
po končanem sprevodu zavili
vsi »pensionisti« v njihovo
bram v Tomšičevi ulici na pol
litra in kar celo klobaso. Med
njimi bo prav gotovo tudi

LIPE

Izseljevanje v Ameriko

Dovolj je bilo že pisanega
o vzrokih, ki so silili naše
ljudi »čez lužo« iskat boljše-
ga kruha. Znan pregovor, da
se v Ameriki cedita med in
mleko, je marsikoga sicer
zapeljalo da je zapustil do-
movino in odšel iskat boljši
kruh, kakor pa se mu je
rezal doma. Socialne razme-
re so bile tiste, ki so ljudi

pognale v Ameriko in tam so
seveda morali delati. V kro-
niki vasi Lučne o vseh so-
cialnih vzrokih skoro ni sle-
du in je ta problem osvetljen
s povsem naivnega stališča.
Pisec pravi, da je »...prav
pogubno za ljudstvo v vsa-
kem oziru preseljevanje v
Ameriko, ki je pred kakimi
petindvajsetimi leti (ob kon-
cu 19. stoletja) silno v nava-
do prišlo. Zdaj je že okoli 50
(izredno visoka številka) lu-
činskih župljanov v »novem
svetu«, kjer pa se jim, vsaj
mnogim, nič prida ne godi.
Mnogi, posebno še neutrujeni
ter lahkomišelnji mlajši lju-
dje, se po slabih tovariških in
zgledih tako popolnoma spri-
dijo, da docela podivjajo.«

Nikjer ni zapisanega nič-
sar o vzrokih, ki so pognali
te ljudi v Ameriko. Zanimiva
je tudi, posebno danes, ko
se naši izseljenci v vedno
večjem številu oglašajo v
stari domovini, ugotovitev,
da so se skoro vsi, razen ma-
lih izjem, izpridili. Vemo pa,
da so ravno naši ljudje bili
najboljši delavci in trdne
grče, ki so si le z delom pri-
dobili tisto, kar tudi današ-
nji razvajeni mladini tako
diši, a hoče to dobiti brez
napora. Toda še eno ugot-
ovitev pogledjmo, ki jo kronist
postavi takole: »Privadijo se
ond tudi na boljšo hrano,
prilagodijo tujim šegam, da
potem, če tudi pridejo nazaj
domu, niso tukaj več z a
rabo. Z Ameriko si Lučin-
čani, z nekimi malimi izje-
mami, niso veliko pomagali,
pa si tudi v bodoče ne bodo,
In koliko se naših ljudi v

žrtv pognala v morilčevo past, kajti človek je
v pasti, če morilec ve, da pozna njegov poklic,
v kakšno reč sem zabredla s svojim oholim bi-
begom, sprva vrsta drobnih ponižanj in zatem
tole, kar zamišljam si Herbertov in Joachimov
obraz, ko bi me zdaj videla, sprva komaj opaz-
ne nevednosti, lahen utrip tal pod nogami, in
zdaj padec v nevarnost, saj skoraj ni verjetno,
vendar si moram odkrito priznati, da tičim v
nevarnosti, v nevarnosti, v nevarnosti. Beseda
je kakor znamenje v presledkih vzplamtela v
njenih mislih, potem pa ugasnila, kajti videla je
Kramerja, kako je.

Kramer je žrl. Fričel je prav neopazno, z br-
skanjem, poskušanjem obložene rdečkaste zimske
solate, belih fagiolov, mesnih rezin na krožniku,
vsega je bil le zajeten kup, kopica hrane, po
nekaj minutah, poznavalskih minutah poskuš-
anja pa se ni pričelo veselo uživanje, temveč
prav nasprotno. Sprožila se je posebna vrsta
požrešnega mehanizma, podobna motorju, ki se
ogreva. Pri tem pa Kramer ni jedel naglo in
pohlepno, prej počasi in skrbno, temeljito je
žvečil; toda to, kar je njegovo jed spremenilo v
požiranje, v goltanje, je bil natančni ritem, v
katerem je jedi trpal v usta, odsotni pogled po-
hlepnega, molčanje belega obraza, v katerem so
se odpirala in zapirala požrešna usta. Potem mu
je prek čela pricurilaj znoj, v potočkih je tekkel
s čela prek lic, bela krinka se je nenadoma za-
čela lesketati, v vekah so visele kapljice, očesne
jamice so bile polne vode, Kramer je vzel iz pla-
šča robec in si obrisal nos.

»Tako,« je vzkliknil Patrick, »kaj sem vam
rekel?«

hljivim glasom. Očitno se je spet opomogel.
Sprasjujoče ga je pogledala.

»Videli boste Kramerja pri jedi,« je rekel
Patrick. »Za to bi morali pravzaprav plačati
vstopnino.«

Kazalo je, da pripravlja protinapad, toda
Kramer se očitno ni vznemiril. Ravnodušno je
snel pokrove s skled.

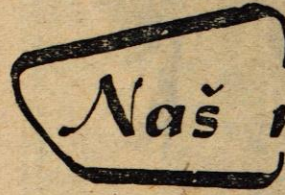
»Le postrezite si najprej,« je rekel Patrick,
»saj skoraj ne morete več čakati.«

Franziska je v Kramerjevih očeh videla sko-
raj bolesten pohlep, ko je z zbrano odsotnostjo
pohlepneža strmel v jedi, vendar pa se je obvla-
dal, in najprej ponudil Franziskji bakreno po-
sodo z mesom.

»Nebesa,« je rekel Patrick, »kaže, da ste na-
pravili nanj močan vtis.«

Vzela je majhen kos kuhane govedine, naj-
manjši in najtanjši, kar jih je bilo.

Saj sem bila vendar lačna, se je spomnila.
Skoraj vso nedeljo sem prespala, ko sem odšla
s Campanilla v hotel in spala do poznega popo-
ldneva. Računala je, tole je vendar prva poštena
jed od petka, od petka popoldne v Milanu. Tekniti
bi mi moralo, zdaj pa se silim, da bi odrezala
kos mesa in poskusila fizič, ki je imenitno pri-
pravljen. Spet mi je malce slabo, kakor poprej
na ladji, torej ni bila morska bolezen, temveč
migrena, slabost, ki vselej oznanja napad migrene,
morda pa ne morem jesti, ker sedim z možni,
s katerimi nočem imeti opravka, ker sedim
med poklicnim morilecem in njegovo žrtvijo pa
nasproti majhnemu gangsterju, mladeniču, ki
je prezgodaj spoznal, da v življenju ni treba
delati in ker vem, da tičim v pasti, ker me je

Naš roman

Rada bi vedela, če na levi strani še
vedno nosi grb, grb Etona ali Balliola ali All
Souslov, celo poljubil me je, bratovsko in nežno,
poljubil blizu levega očesnega kotička, da bi me
zvabil v past. Spomnila se je, kako ji je mahal
z Rive proti oknu. Mahanje je bilo skoraj an-
gelsko, toda zdaj ni več angel, niti hudič, le
ponižen bogataš. Pobralla je zlati gumb in ga
vrgla v skledo k ostrigam.

»Signora je zelo velikodušna, Giovanna,« je
Kramer delaj gostilničarki, ki je prinesla jedi,
poln pladen skled in krožnikov. »Čisto zlato ti
poklanja.«

Giovanna je imela miren, velikodušen obraz,
redke mirne gube so se zlivale od oči k ustom.
»Zlato,« je rekla prijazno in neverjetno.

»Videla boš,« je rekel Kramer, »Bartolomejo
naj oceni gumb!«

Pospravila je pogrinjek z ostrigami, postavila
nove skledje in odšla s komaj opaznim smehlja-
jem. Luigi je pogledal Patricka in Kramerja,
poželjivo in obžalovaje je strmel za Giovanno,
Giovanno, ki je imela zdaj zlat gumb. Toda
Patrick, njegov gospod, mu ni dal znamenja, ni
dal ukaza, naj vzame gumb, in zato se je za-

A. A. BEG

dovoljil s pogledom, ki se je med potjo s Pa-
tricka h Kramerju sprevrgel iz očitka v sovra-
štvo.

»Čudovita predstava se nam ponuja, Franzi-
ska!« je zaskrblila Patricka. Govoril je s posme-

0 kitajski filmski proizvodnji

Se do nedavnega o kitajski filmski proizvodnji nismo mnogo vedeli. Vsi smo vedeli, da ta država s 600 milijoni prebivalcev, pravzaprav nima svoje samostojne proizvodnje filmov.

Zato so bili v svetu precej presenečeni, ko so nekaj let po drugi svetovni vojni zagledali v svojih kinematografih tudi kitajske filme.

Kitajska ima več filmskih proizvodnih podjetij, izmed njih pa je največje proizvodno podjetje »Ljudska republika Kitajska«, ki ima svoji središči v mestih Peking in Sanghaj. V njih izdelajo približno 20 celovečernih igranih filmov letno in celo množico kratkih dokumentarnih, lutkovnih in risanih filmov. To sta zelo veliki podjetji. Imata velikanske ateljeje z najmodernejšimi aparati za snemanje slik, tona, moderne laboratorije za črnbeli in barvni film, posebej pa še najmodernejša ateljeje za snemanje risanih in lutkovnih filmov, s katerimi so se proslavili po vsem svetu.

Kitajska je dežela s tisočletno kulturo. Zato mnogi kitajski filmi pripovedujejo o

starodavnih dogodkih. Pa tudi bližnja preteklost z zadnjo vojno, v kateri so Kitajci obračunali z Japonci in se osvobodili izpod carskega jarma, je zapustila globoke sledove. Zato je novi čas prinesel nove zgodbe in novo snov za filme.

mlada rast

Za smeh

»Verjemi mi, da tudi mene boli, ko te tepem,« je prepričeval oče Milana potem, ko ga je dobro naklestil.

»Res! Kje pa, na istem mestu?«

»Kdaj je bila druga križarska vojna?« vpraša učitelj.

»Po prvi!« odgovori Miha.

»No in prva?«

»Pred drugo!« se izmaže Miha.

»Kdo mi lahko pove,« je vprašali učitelj, »od kod pride rosa?« Ves razred molči. Tedaj vstane Jaka in reče:

»Verjetno se zemlja tako hitro vrti, da se spoti.«

Pionirji skrbimo za Prešernov grob

V Prešernovem gaju počiva naš največji pesnik dr. France Prešeren. Pionirji osnovne šole Franceta Prešerna smo ponosni, da se prav naša šola imenuje po njem. Na njegov grob nismo pozabili. Lani je vsak teden po en razred skrbel zanj. Tja smo nosili mačice, zvončke, trobentice, marjetice itd. Prešernov grob je bil lep in ni nas bilo sram, ko so se vrstili izleti v Prešernov gaj.

Kakor lansko šolsko leto smo tudi letos poskrbeli za pesnikov grob za dan mrtvih. Posebej pa smo se spomnili pesnika za njegov rojstni in smrtni dan.

Sneg se poslavlja in kmalu bo prvo pomladansko cvetje krasilo grob našega zavednega Slovence in pesnika.

Pionirji Prešernove šole

Ekskurzija v železarno

Ze jeseni smo učenci 8. razreda osnovne šole v Preddvoru pisali v jeseniško železarno, da bi nam dovolili ogled tovarne. V začetku letošnjega leta pa nas je iznenadilo pismo — vabilo jeseniške železarne. Takoj naslednji dan ob osmih zjutraj naj bi se javili v tovarni.

V mrzlem jutru smo odšli iz Preddvora. Učenci iz oddaljenih vasi so morali vstati že pred peto uro. Zbrali smo se na kranjski železniški postaji in nestrpno pričakovali vlak, ki je imel kot nalašč še precej zamude.

V jeseniški železarni so nas resnično gostoljubno sprejeli. Zabalujemo se!

Srečno, železarji!

Učenci 8. razreda
osn. šole Preddvor

ZANIMIVOSTI

Svinčnik

Prvi svinčniki, — taki, kot jih poznamo danes, — so se pojavili v Angliji leta 1960. Toda svoje ime je svinčnik podedoval od starejših, prvih svinčnikov, ki so se pojavili v XII. stoletju in ki niso bili prav nič podobni današnjim. Taki svinčniki so bili sestavljeni iz svinčene, redkeje iz srebrne palčke, ki je bila vstavljena v kovinsko držalo. Take svinčnike so rabili vse do XVI. stoletja. V XIV. stoletju so zavladali italijanski svinčniki, podobni današnjim le da je bila sredina iz škrijavca in, ne iz grafitu, tako kot danes.

Iska tabla — ogledalo

V Boloniji (Francija) je bila pred nedavnim odprta neka nova, nenavadno moder-

na šola. V razredih so postavljene table iz nezdroljivega stekla — ogledala. Učencem te table ne ugajajo, ker učitelj, medtem ko pišejo na tablo, vidijo zelo pregledno cel razred. Zato je v učilnicah neverjetno tiho in mirno — ogledala so jim vedno pred očmi.

Pajek — delavec

Izdelava ribiških mrež ni prav nič prijetno delo. Zato so se ribiči Zapadnega Irana spomnili, da bi za to delo porabili pajka.

Ribič napravi kvadratni okvir pritrdi nit in ga nato nese v gozd, kjer ga obesi na drevo, sam pa odide spat. Zjutraj vzame okvir, na katerem je pajek že napravil mrežo. Seveda te mreže niso posebno močne, a zmorejo tudi lov 3 — 5 kilogramov rib, ne da bi se strgale.

Tako smo tudi mi z zamudo prišli v tovarno. Prijazni tovariš nas je že pričakoval. Vodil nas je po železarni in nam razlagal. Pred ogromnim plavžem in v martinarni smo se počutili drobne kot mravljice. Opazovali smo delavce, ki morajo z največjo natančnostjo opravljati težko delo, sicer jih lahko doleti smrt.

Očka, vrni se zdravo domov! Ta napis in sliko otroka smo srečali na mnogih mestih v tovarni. Srečno, železarji — vam kličemo — srečno!

Prijazni tovariš nam je razkazal tudi železarski muzej. Že dolgo si nismo nobenega muzeja ogledali s takim zanimanjem.

Naša ekskurzija se je ob polnih končala. Trajala je štiri ure. Videli smo veliko novega. Tovarš, ki nas je vodil po tovarni in tovariš, ki nam je razkazoval muzej, oba sta bila zelo prijazna.

Poznate polo?

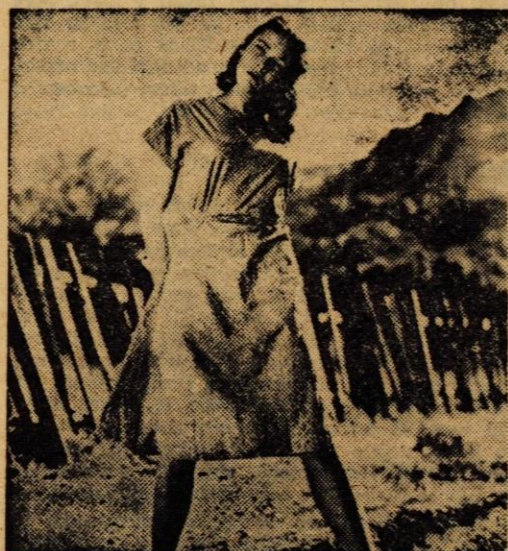
Polo je zelo stara igra. Nastala je v Indiji, od koder so jo angleški oficirji prenesli v domovino. V Angliji je na mah pridobila mnogo pristašev. Od tam se je razširila še po severni in južni Ameriki, kjer je pač razvita konjereja. Polo je namreč igra, ki jo igrajo na konjih. Jezdci poganjajo iz vrbovih šib spleteno žogo z dolgimi bati in jo skušajo spraviti v nasprotnikov gol. Moštvo sestavljajo štirje igralci, igrišče pa je precej veliko, nekako tako, kot štiri nogometna igrišča skupaj.

Največ težav povzroča vzgoja konj. Naučiti jih je namreč treba takih stvari, ki jih noben konj sam od sebe nikoli ne počne. Morajo se v največjem diru v trenutku ustaviti, se obrniti in ubogati na vsak migljaj. Marsikak konj lahko vse to izvrstno obvlada, vendar pa je kljub temu za polo neuporaben. Najtežje in glavno šele pride. Naučiti ga morajo, da se ne boji zaleteti v drugega konja. Razen tega mora biti konj tudi zelo hiter in vzdržljiv, saj v eni sami polo tekmi preteče mnogo več kakor na primer na navadni dirki. Seveda je trening konj zelo drag in zato si ta šport lahko privoščijo le bogataši. Včasih komu uspe vzgajati res izrednega konja, ki je prava dragocenost. Tako so na primer konja Jupitra prodali iz Argentine v Ameriko za nič manj kakor 22.000 dolarjev.

Polo pa so tudi na razne načine prikrojevali, tako da ga igrajo na kolesih in celo na avtomobilih, vendar pa posebno zadnje ni več šport, ampak le vaba za senzacijo željne gledalce.

V NEDOSTOPNO ŽALOST POTOPLJENA, TRAGIČNA KRALJICA (toda, koliko vročega hrepenenja!) — Ava Gardner (Gola Maja)

PRVOBITNA; DEVICA, LJUBICA IN MATI — samo del zemlje, kot rodovitna lepljiva prst pod njenimi nogami — Gene Tierney (Tobačna pot)

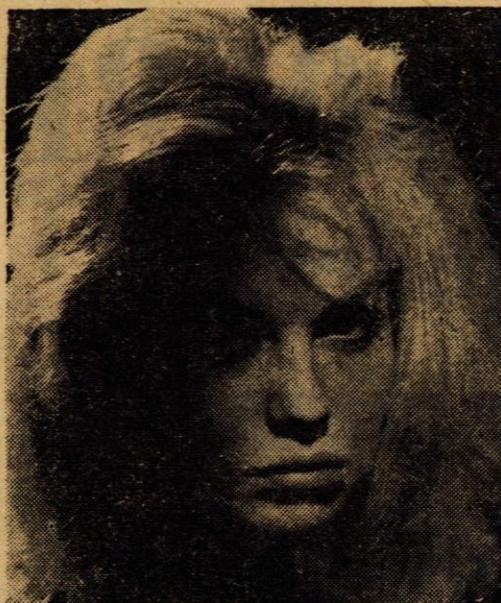
NEŽNOPOLTI OTROK NAŠEGA ČASA, (skoraj brezspolna) Diana, preganjana od reaktivnih lovcev — Janet Leigh (Reaktivni pilot)

Njenih tisoč obrazov

Kaj bi film brez žensk? Posebno lepih. Njegova najpopolnejša stvaritev so in njegova najdonosnejša zlata jama. Koliko filmov je nastalo zaradi enega samega posnetka — enega samega lepega obraza!? Film žensko vedno znova povečuje. In jo vedno znova ponižuje. Nobeno pogansko svetišče ni tako polno ženskih božanstev kot film. In noben prekupčevalec s sužnji ni ženskih teles prodajal tako brezdušno kot film.

Kaj bi film brez žensk? Tisoč obrazov imajo in film jim jih je dal še novih tisoč. Samo osem jih je tu — toda, med prvim in zadnjim, kot da leži neskončna Rimska cesta! Zaradi teh osem in devetstodvaindevetdesetih drugih bo nekoč v zgodovini filma stalo: »In kamera je uzrla žensko. Imela je tisoč obrazov...«

Kaj bi film brez ženske?

DIVJA, ŽEJNA KRVI, LEVINJA; obenem strastno sovraži in si strastno želi, iz ljubezni bi tudi ubijala — Mylène Demongeot

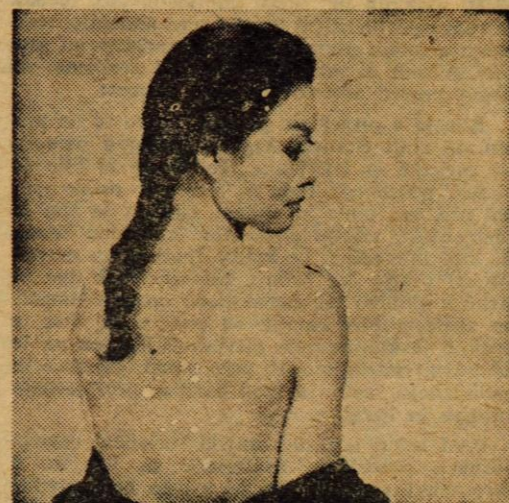
GROBO IZTESANA IZ ENEGA SAMEGA KOSA MESA, atletska postava in prusko trd pogled — Ursula Andress (Dr. No)

PREFINJENA, KOT SKRBN O IZBRUŠEN DRAGULJ, voščeno mehko telo ode to v šelesteča oblačila in iskriv romanski pogled — oba polna pasti in spletk — Gina Lollobrigida (Prekrižani meči)

ČISTI OTROK, A Vendar — ŽENSKA, nežna, malce preplašena, toda vdano čakajoča — Audrey Hepburn

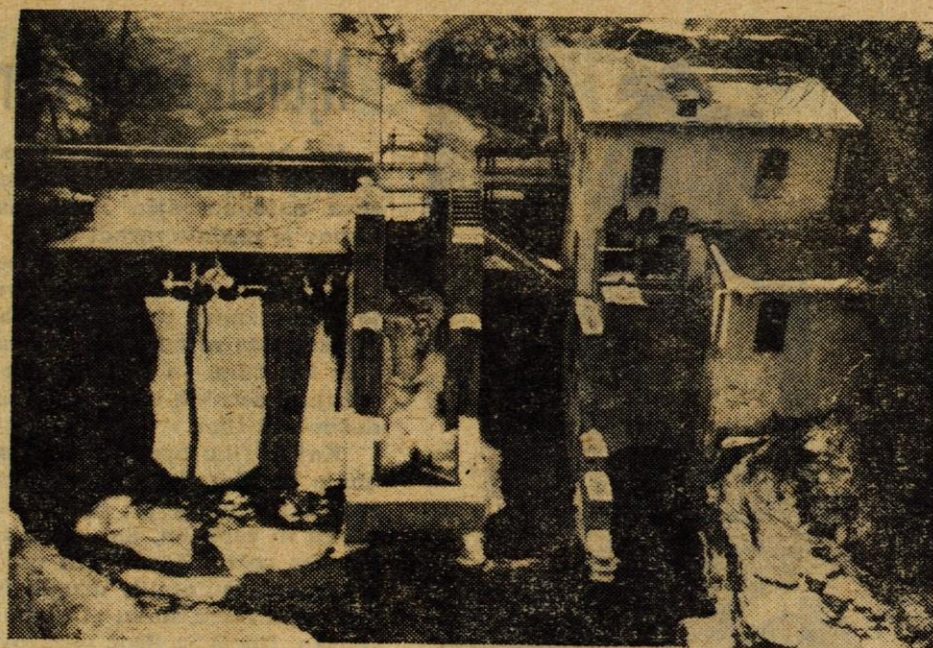

HLADNO POSMEHLJIVA (ti ne bogljenejši moški!) IN MUHASTO NESTALNA — Nobu McCarthy (Hodi kot zmaj)

Pravijo, da se Kokra zajeda v konglomerat že okrog 10.000 let. Dolbla in dolbla je v tem času, dolbla tako dolgo, da je iz plitve struge nastal kanjon, ki je tako globok, da mu nekateri pravijo kar kranjski »Colorado«. Naj bo ta naziv upravičen tako ali drugače, dejstvo je, da je globok okrog 40 m in da čisto v dnu teče reka, ki ni najbolj enotnih barv.

Rekli smo, da je kanjon nastajal okrog 10.000 let. Dobo pred 10.000 leti strokovnjaki imenujejo riško-würemška medledena doba. Takrat sta Kokra in Sava z gora nanosili prod. Ta se je pod vplivom atmosferske vode, ki vsebuje precej ogljikovega dioksida, raztapljal v apnenec, ki ga je voda v sušnih obdobjih puščala med prodniki. Sčasoma se je odloženega apnenca nabralo toliko, da je zapolnil vrzeli med prodniki in ti so se med seboj bolj ali manj spojili. Nastal je konglomerat — kamenina, na kateri stoji Kranj. Menda njegova debelina presega

Elektrarna v kanjonu Kokre — pogled s kokraškega mostu
(Foto: Fr. Perdan)

KANJON KOKRE

je lep,
umazan in
slikovit

znamko stotih metrov. Ne smemo seveda misliti, da je edini sestavni del konglomerata apnenec. Karavanke sestavljajo dolomiti (kamenina, ki je podobna apnencu, od njega se loči le po večji lomljivosti) in vulkanske (magmatske kamenine, kot sta keratofir in porfirir (material za posipanje poledenelih cest). Vse to je Kokra nanosila in združila v konglomerat.

Smetišča in turizem

Takrat, ko je nastal Kranj, je bil kanjon Kokre skoraj prav tak kot ga vidimo danes. Pravim: skoraj tak, kajti od časa prvih »Kranjčanov« pa do danes Kokra ni veliko izgledala, morda le nekaj centimetrov. Ne pozabite — morda. Ampak od takrat pa do danes se je spremenilo marsikaj drugega.

Pojavila so se namreč smetišča, katerih kupi pod stanovanjskimi hišami ob robu kanjona so pričeli rasti iz leta v leto, poleg njih pa so kanjon popestrili prav tako številni izviri črnih kistih in »žlahtno« dišečih tekočin.

Saj bi bilo vse lepo in prav, če ne bi poznali besede, katere pomen in funkcija postajata vedno bolj aktualna. Pojavil se je turizem. Italijani se ob njem nasmihajo, manejo roke in pravijo: 10.000 vložnih lir, 30.000 dobljenih! No, menda se tudi naši turistični delavci tega zavedajo, toda denarja imajo premalo. Brez denarja pa ni muzike in tudi ni turizma. Da se od problema ne bomo preveč odmaknili, samo primer:

Bilo je v preteklem poletju, ko so se na mostu na cesti Staneta Žagarja slučajno ustavile tri turistke — Italijanke. To pa ne bi bilo še ničesar posebnega, toda na mostu so ostale vsaj pol ure, se čudile in slikale. Kanjon se jim je zdel objekt, vreden posnetkov in vreden besed. In niso bile edine. Le koliko ljudi se na mostovih, ki vodijo čez Kokro, ustavlja vsak dan in strmi v globino ter zamaknjeno opazuje mogočne skale, preko katerih se peni voda! Res, z mostov je kanjon zelo privlačen! Kakšen pa je od blizu, smo ugotovili: poln smeti, greznice in podivjanega rastlinja, med katerim prevladujejo koprive in bezgi.

Pred nekaj leti so kranjski turistični delavci pokazali precejšnje zanimanje za kanjon. S skromnimi sredstvi jim je uspelo celo urediti nekaj sprehajališč in mostičkov, toda kaj, ko pa ni bilo denarja več; in kar je hujše, da je namreč morala prenekaterih stanovalcev hiš ob robu kanjona na zelo majhni višini. Kar je turistično društvo naredilo, so ti uničili, ne iz

zlobe, pač pa iz potrebe. Mostički (napravili so vsaj tri), ki so povezovali bregove Kokre v dnu kanjona, so v zimskem času postali idealen vir toplotne energije prenekaterega gospodinjstva. Seveda tako »sodelovanje« občanov ni moglo voditi v nedogled. Odnehal je pač tisti, ki bi moral mostičke in poti vzdrževati. In po poteh so spet pričele rasti koprive... Tujci in gostje iz bratskih republik vzdihujejo: Ko bi mi imeli tak kanjon! Pa ga nimajo. Ustanavljajo pa zavode za izgradnjo turizma in se na tem področju skušajo razgibati. No, v Kranju je stanje nekoliko obrnjeno. Imamo kanjon in možnosti, zavod za izgradnjo turizma pa so ukinili!

Taka je, kot kameleon

Le katera, boste vprašali. Seveda, zopet Kokra! Zopet ena izmed »privlačnosti in znamenitosti«, ki jo delajo edinstveno. Barve — te ustrezajo skoraj vsakemu okusu, menjajo se vsak dan. Normalne reke in rečice se zadovoljujejo samo z dvema barvama, ki sta naravni: modro (bolje: čisto) in rjavo (po dežju). Za Kokro sta seveda ta dva odtenka z vsemi vmesnimi niansami odločno premalo. Postala je razvajena, razvabila pa jo je tovarna IBI, ki skrbi za to, da je voda včasih rdeča, berlinsko modra, zelena, skoraj črna, svetlo rjava... skratka — cela barvna lestvica tonov, ki bi jih morda celo sestavili v reprezentančno razpredelnico barv, ki jih IBI uporablja.

Kopalci, pozor! Če hočete v zgodnjem poletju takoj »ogoreti«, opazujte Kokro! Ko bo umetno rjava, samo rahla kopel, in ogorčili boste! (Morda je najbolje, da namesto mleka za sončenje

vzamete s seboj steklenico kisa. Gospodinje namreč vedo, da kis utrjuje barve, kajti nihče ne ve, kakšne so tiste, ki jih IBI uporablja. Morda niso najbolj obstojne.) Seveda to niso vse kvalitete kranjskega kameleona. V največji vročini je Kokra lahko mrzlo zelena, taka, da nehoti ob pogledu nanjo iščemo ovratnik zimskega plašča, ali pa take modre barve, da se nam ob pogledu v globino zavrti v glavi, tako globino nam pričara. Skratka: po želji in okusu! Seveda pa barva ni škodljiva. To bi morda vedele povedati ribe, ki jih je v Kokri kar precej še več pa bi jih bilo, če ribji tatovi (»raubšiči«) ne bi tako vztrajno skrbeli zanje.

Sedem njenih mostov

Vsaj toliko smo jih našli od sotočja v Rupovščico pa do izliva v Savo. Kateri so to? Prvi je pri tovarni Standard, sledijo pa leseni most pod Evropo, mostič pod Savo in renoviran most pri sotočju Kokre z Rupovščico. Te bi imenovali kar nižinske, kajti vsi stojijo bolj ali manj pri dnu kanjona. Ob robu pa levi in desni breg povezujeta dva uporabna in eden ne več uporaben most. To so: most na Cesti Staneta Žagarja, tisti pri hotelu Evropa in viseči most. Od vseh so zanimi predvsem tisti, ki so stal in ki še stojijo pri hotelu Evropa oziroma pri cerkvi, kajti vse povezuje skupna značilnost: so in bili so v svojem času nekaj posebnega.

Prvi, ki je stal na mestu, kjer stoji sedaj za zaprti viseči most, je bil popolnoma lesen. Sma trali so ga za nekaj izrednega, kajti nosilna loka sta bila narejena iz brun, ki so jih povezovali žebelji in vijaki. Preko njiju je bilo speljano okrog 6 metrov široko cestišče, ki je bilo sprva namenjeno tudi prometu z vozili, kasneje pa so ga uporabljali le še pešci. Most so konec 1946. leta zaprli in zažgali. Menda se je pričel nagibati. Na istem mestu so kmalu zgradili viseči most, ki stoji še danes. Ta je bil nekaj posebnega zaradi svoje dolžine. Nosilni jekleni vrvi sta bili včasih sestavni del žičnice na Puterhof nad Tržičem. Dolgo sta zdržali v novi vlogi pravzaprav sta zdržali in dočakali nov most, katerega gradnja nam je poznana, bila pa je, kot smo videli, spet nekaj posebnega.

Svojo zgodovino pa ima tudi most na Primskovo. Tu so že leta 1928 postavili kovinski most na dveh nosilnih stebrih s temeljnima na dnu kanjona. Stari Primskolani vedo povedati, da je iz njega nekoč padel voz, naložen s senom. Voznik, konj in pes so bili seveda mrtvi. Ker pa je bil preozek, so ga podrli in zgradili betonskega. Tega je oktobra 1944 poškodovala eksplozija peklenškega stroja, ki ga je nastavljal partizan.

Leta 1957 pa so isti most prenovili in razširili.

To, kar smo zapisali o kanjonu Kokre, njegovih značilnostih in mostovih, seveda še zdaleč ni vse, kar bi o Kokri lahko napisali. Morda bi morali dodati besedo ali dve o elektrarni, Luteranski jami ali zakloniščih! Toda pustimo to za enkrat, saj Kokra še teče in verjetno tudi še nekaj časa bo!

TONE POLENEC

RADIJSKI SPORED

VELJA OD 22. DO 28. FEBRUARJA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.15, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30

SOBOTA — 22. februarja

8.05 Vedre melodije za konec tedna — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Alenka in Matic v naši diskoteki — 9.45 Solistična zabavna glasba — 10.15 Pisani spored izpod zelenega Pohorja — 10.35 Zbor čeških pevcev — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Sobotni zabavni mozaik — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Kranjski zbor »France Prešeren« poje pesmi skladateljev — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Recitali znamenitih pevcev — 18.45 Novo v znamenosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Matineja narodno-zabavne glasbe v Kranju — 21.00 Sobotni ples — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Prijeten konec tedna

NEDELJA — 23. februarja

6.00 Dobro jutro — 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.40 Iz albuma pesmi za otroke — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 1. — 10.00 Še pomnite tovariši — 10.30 S tujih koncertnih odrov — 11.30 Nedeljska reportaža — 11.50 Godala v ritmu — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.30 Za našo vas — 13.50 Koncert pri vas doma — 14.10 Nekaj melodij — nekaj ritmov — 15.05 Odmevi iz Skandinavskih dežel — 16.00 Humoreska tega tedna — 16.20 Domači napevi za nedeljsko opoldne — 16.45 Pisani potpuri — 17.05 Hammond orgle — 17.15 Radijska igra — 18.00 Glasba iz znamenitih oper — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Izberite svojo popevko — 21.00 Znamenite operne predstave — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Iz italijanske pesmarice

PONEDELJEK — 24. febr.

8.05 Spet nam pojo »Fantje na vasi« — 8.25 Veliki zabavni orkestri tega tedna — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Pojeta sopranistka Vilma Bukovec in Rudolf Franci — 10.15 Virtuozni instrumentalni solisti — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Slovenski pevci zabavne glasbe — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Iz opernega albuma — 18.00 Aktualnosti

doma in v svetu — 18.10 Zabavni kaleidoskop — 18.45 Družba in človek — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Iz slovenske klavirske glasbe — 20.15 Koncert orkestra RTV Ljubljana — 22.10 S popevkami po svetu — 23.05 Literarni nokturmo 23.15 Nočni akordi

TOREK — 25. februarja

8.05 Vrtljak zabavnih zvokov — 8.35 Pisani zvoki z Dravskega polja — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Zbori v plesnem orkestru — 9.45 »Lep dan« — pesmi — 10.15 Plesne miniature — 10.40 2. dejanje opere »Ero z onega sveta« — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domače viže in napevi za opoldne — 13.30 Iz baletov — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Slovenske narodne pesmi — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 V torek nasvidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Pianist Dan Shirley — 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana in njegovi solisti — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Ženski zbor Slovenske filharmonije — 21.30 Nekaj Brahmsove glasbe — 22.10 Glasbena medigra — 22.15 Skupni program JRT — 23.05 S popevkami današnjih dni

SREDA — 26. februarja

8.05 Jutranji divertimento — 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb — 9.25 Za prijetno razvedrilo — 10.15 Narodne pesmi iz francoskih pokrajin — 10.45 Človek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Izbrali smo za vas — 13.30 Zvoki romantičnega stoletja — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Sovjetske in češke popevke — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Poje Komorni zbor RTV Ljubljana — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Chopinova prva pariška leta — 17.35 Iz fonoteke radia Koper — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Mojstri orkestrske igre — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Lepe melodije — 20.30 Koncert v studiu — 21.30 Glasbeni nokturmo — 22.10 Popevke se vrstijo — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 V plesnem ritmu

CETRTEK — 27. februarja

8.05 Z opernih in koncertnih odrov — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Iz jugoslovanske produkcije zabavne glasbe — 10.15 Pihal-

na godba Ljudske milice — 10.30 Pet minut za novo pesmico — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Radijska kmečka univerza — 12.25 Radi bi vas zabavali — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Igra ansambel Aleksander Clair — 17.15 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu 18.10 Indijanska suita — 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Lahka glasba — 21.00 Izročilo 20. stoletja — 21.40 Kardal in Tosca — 22.10 Glasbena medigra — 22.15 Skupni program JRT — 23.05 Plesni orkester Glenn Miller 23.20 Skupni program JRT

PETEK — 28. februarja

8.05 Operetni zvoki — 8.30 Člani Slovenskega okteta pojo slovenske narodne — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Popularne strani iz domače simfonije literature — 10.15 Uvertura in drugi odlomki — 10.35 Novost na knjižni polici — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napevi in pesmi — 13.30 Odmevi iz koncertnih dvoran — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 Veliki zabavni orkestri vzhodno-nemškega radia — 15.15 Napotki za turiste — 15.20 Zabavna glasba — 15.45 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Iz življenja in dela Antonina Dvořaka — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Pesmi borbe in dela — 18.30 Priporočamo nam... — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Četrte ure z zabavnim orkestrom Roberto Rossi — 20.15 Teden-ski zunanje-politični pregled — 20.30 Iz slovenske violinske glasbe — 21.00 Mantovani in njegov orkester — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Nočni koncert

K I N O

Kranj »CENTER«

22. februarja — amer. barv. CS film ALAMO I. DEL ob 16. uri, švedski barv. film ALI SO SE ANGELCKI ob 18. in 20. uri, premiera amer. barv. CS filma SEPETANJE NA BLAZINI ob 22. uri
23. februarja — franc. barv. VV film ZASEBNO ŽIVLJENJE ob 14. in 18. uri, švedski barv. film ALI SO SE ANGELCKI ob 14. in 20. uri
24. februarja — amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI ob 16., 18. in 20. uri
25. februarja — amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI ob 16., 18. in 20. uri
26. februarja — amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI ob 16., 18. in 20. uri

Kranj »STORŽIČ«

22. februarja — franc. barv. VV film ZASEBNO ŽIVLJENJE ob 16. in 18. uri, premiera špan. franc. barv. CS filma MADAME SANS GENE ob 22. uri
23. februarja — švedski barv. film ALI SO SE ANGELCKI ob 14. in 18. uri, franc. barv. VV film ZASEBNO ŽIVLJENJE ob 16. in 20. uri
24. februarja — švedski barv. film ALI SO SE ANGELCKI ob 16. uri, franc. barv. VV film ZASEBNO ŽIVLJENJE ob 18. uri, špan. franc. barv. CS film MADAME SANS GENE ob 20. uri
25. februarja — špan. francoski barv. CS film MADAME SANS GENE ob 16., 18. in 20. uri
26. februarja — špan. francoski barv. CS film MADAME SANS GENE ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče »SVOBODA«

22. februarja — premiera poljskega filma NOCOJ BO UMRLLO MESTO ob 19. uri
23. februarja — špan. francoski barv. CS film MADAME SANS GENE ob 15. in 19. uri, nemški film GÖRIN-GOV SOSOLEC ob 17. uri

Cerklje »KRAVEČ«

22. februarja — amer. barv. CS film ALAMO II. DEL ob 19.30
23. februarja — amer. barv. CS film ALAMO II. DEL ob 16. uri

Naklo

23. februarja — amer. barv. CS film ALAMO I. DEL ob 16. in 19. uri

Ljubno

22. februarja — slovenski film MINUTA ZA UMOR ob 19.30
23. februarja — amer. barv. film ŽIVIM ZA TEBE ob 16. uri

Jesenice »RADIO«

22. do 23. februarja — angl. barv. CS film VESELI KLUB MLADIH
24. februarja — nemški film ZALJUBLJENI DETEKTIVI

25. do 26. februarja — ameriški film NA DIVJEM ZAHODU
27. februarja — jugoslovanski film MOSKI

Jesenice »PLAVŽ«

22. do 23. februarja — ameriški film NA DIVJEM ZAHODU
24. do 25. februarja — angl. barv. CS film VESELI KLUB MLADIH
27. februarja — nem. film DOKAZITE ALIBI

Zirovnica

22. februarja — amer. barv. CS film OSAMLJENI SO HRABRI
23. februarja — angl. barv. VV film POGUM
26. februarja — angl. barv. CS film VESELI KLUB MLADIH

Dovje

22. februarja — angl. barv. CS film POGUM

23. februarja — amer. CS film OSAMLJENI SO HRABRI
27. februarja — angl. barv. CS film VESELI KLUB MLADIH

Koroška Bela

22. februarja — nem. film DOKAZITE ALIBI
23. februarja — amer. barv. CS film PLAMTECA ZVEZDA
24. februarja — amer. film NA DIVJEM ZAHODU

Kranjska gora

22. februarja — amer. barv. CS film PLAMTECA ZVEZDA
23. februarja — nemški VV film DOKAZITE ALIBI
27. februarja — amer. film NA DIVJEM ZAHODU

Duplica

22. februarja — ital. barv. CS film VSAKO NOC NOVO LETO ob 19. uri
23. februarja — ital. barv. CS film VSAKO NOC NOVO LETO ob 15., 17. in 19. uri
26. februarja — franc. film TAKO ZALOSTNO SRCE ob 17. in 19. uri
27. februarja — amer. barv. CS film OKO ZA OKO ob 15., 17. in 19. uri

Radovljica

22. februarja — nemški zabavni barvni film KRALJ CARDASA ob 18. uri, amer. barv. film PONOČNA ČIPKA ob 20. uri
23. februarja — amer. barv. film PONOČNA ČIPKA ob 16. in 20. uri
23. februarja — sovj. barv. film VLAK PELJE NA VZHOD ob 18. uri
23. februarja — nem. barv. film KRALJ CARDASA matineja ob 10. uri dop.
25. februarja — šved. film MEIN KAMPE — I. DEL — KRVAVA LETA ob 18. in 20. uri
26. februarja — šved. film MEIN KAMPE — II. DEL — VOJNI ZLOČINEC ob 18. in 20. uri
28. februarja — franc. CS film SEDEM SMRTNIH GREHOV o b20. uri

gledališče

PRESERNOVO GLEDALIŠČE V KRANJU

SOBOTA — 22. februarja
Vilhar: DRUGA VELIKA BESEDA ob 17. uri za šole in ob 20. uri za IZVEN — Gostovanje v Trbovljah

NEDELJA — 23. februarja
Ob 10. uri URA PRAVLJIC — 17. program, ob 16. uri za dijake in 19.30 za IZVEN Vilhar: DRUGA VELIKA BESEDA — gostovanje v Zürich

TOREK — 25. februarja
Ob 16. uri Vilhar: DRUGA VELIKA BESEDA za red D. JASKI I.

CETRTEK — 27. februarja
Ob 16. uri Vilhar: DRUGA VELIKA BESEDA za red D. JASKI II.

PETEK — 28. februarja
Ob 17. in 19.30 Lorca: DOM BERNARDE ALBE gostuje gledališče »Tone Cufar« z Jesenice.

Humoreska

Roko na jetra, spoštovani bralci, priznajmo, da Gorenjci zadnje čase nič manj ne zaostajamo za drugimi poštenimi SFRJ-evci v reklamiranju svojega blaga kot naši smučarski skakalci in tekači za svetovno smetano. Je že tako, danes brez reklame še na svet ne prideš, kot se spodobi. Če nisi prvi novorojenček v novem letu, 131313. učenec reformirane šole brez telovadnice ali vsaj milijonski obiskovalec novega javnega stranišča, te še pes ne povoha. Brez nagradnega hokuspokusa zlepa ničesar ne prodajaš in na tvojo prireditev ne bo živega krsta, če nisi napovedal nagradnega žrebanja vstopnic s prvo nagrado, vredno vsaj deseterkatne vožnje s

v jezik njihove boljše polovice, naprej pa ljudem raje ne vzbujam skomin!

Leška Veriga naj za reklamo izdeluje železne kroglice, pritrjene na verigo, kakršne so svoje čase nosili zaporniki. Uspeh pri ženah vinskih bratcev in skakalcev čez zakonski plot jim je zagotovljen! Kranjska Sava naj srečnim izžrebancem poklanja gumijasto potapljaško obleko. Vsakemu pešcu in kolesarju bo na naših rešeta stih cestah prišla v teh dneh odjuga in dežja presneto prav!

Planika naj prodaja posebne žarilice. Zamujalci službe in okajeni možje, ki se plazijo v pisarno ali v zakonsko spalnico, se bodo strgali za nagradne ku-

Elan bi lahko oskrboval matične urade z lično izdelanimi kuhinjskimi valjarji, ki bi jih matičar slovesno izročil nevesti in kadar bi njen mož pripeljal do-

Reklama nad vse!

kranjskogorsko žičnico. In v teh stvarih, vidite, že precej capljamo za drugimi. Naši ljubi bratje bodo vsak čas nudili k kupljeni postelji pravo pravcato pripadajoče dekle in ko jih boš tako zbral deset, boš dobil še taščo, da ti bo pestovala tisto, kar boš na posteljah produciral. Tovarne praškov ti bodo za vsak stoti odrezek zastoj oprale vse umazano perilo enega leta, kar bo posebno prav prišlo nekaterim podjetjem in ustanovam. Skratka, zadnji čas je, da tudi Gorenjci na tem področju zavijamo manšete in pljunemo v rokavice!

Kajti glejte, priložnosti za edinstveno reklamo na mne manjka. Če bodo naši vrli proizvajalci izvedli moje skromne predloge, jim zagotavljam porast proizvodnje do vrha tovarniškega dimnika in še čez, pa vsaj toliko kupcev, kot je čakajočih v blejski ambulanti.

Kroparski Plamen naj razpiše, da bo lastnoročno in zastoj zabij vsak tisoči prodani žebelj natančno tja, kjer bi ga spoštovani kupec najraje videl zabitega. Eni bodo naročali, naj se žebelj zabije v glavo njihovega šefa, drugi

mov barko in jo dobil po buči, bi čisto zagotovo pomislil na slavno begunjsko tovarno. Kakšna psihološka reklama!

Niko iz Železnikov bi predstavnikom delavskih svetov in direktorjem dobavljal sponke za jezike. Loški LTH naj izdela nagradni aparat za odmrzovanje skladov. Tržiški Peko bi našel marsikatero interesenta za obuvanje, ki zagotavlja varno stopanje ljudem na prste in hojo po glavah. Kemična tovarna iz Podnarta naj spusti v prodajo anti-ustpavalni prašek, ki bi ga brezplačno delili na zborih volilcev in drugih sestankih. Kranjska Iskra naj izdela avtomatični števec »plavib«, mogoče dvotarifnega, ki direktorjevih ne bi štel. Jeseniška Železarna naj občinske funkcionarje osreči z varovalnimi ploščami, ki odbijajo vsako kritiko, da se ne bo več delala politična škoda, kot radi pravijo.

In tako dalje, po Savi navzgor in navzdol. Idej ne manjka. Investicije malenkostne. Plača potrošnik. Uspeh zagotovljen.

Vilko Novak

HOROSKOP

VELJA OD 22. DO 29. FEBRUARJA

OVEN (21.3. — 20.4.)

V SLUŽBI uresničiš svoje načrte kljub nasprotovanju poklicnih tovarišev. V ljubezenskih stvareh bo po predvidevanjih, vendar ljubosumnost lahko marsikaj pokvari. Divje športno veselje.

BIK (21. 4. — 20. 5.)

NE IŠCI sreče izven svojega in domačega kroga. Začneš z delom, ki ga od poletja odlašiš. S šolami in družabnimi idejami se rehabilitiraš na vseh področjih. Pošta in finančna pomoč.

DVOJČKA (21. 5. — 20. 6.)

PRESENEČENJE v srčnih zadevah. V službi in družbi vztrajaj pri svojih stališčih, vendar pazi, da v razburjenosti kakšno ne blekneš. Kisli obrazi se spremenijo v vesele.

RAK (21. 6. — 22. 7.)

VESELJE SREDI tedna odnese občutek osamljenosti. Ob pravem času prideš k pravemu srčku. V torek se otresaš ženskih opravkov in otroških želja.

LEV (23. 7. — 22. 8.)

VELIKA LJUBEZEN POSTAJA običajna ljubezen. Neko skrivnost prvič z veseljem poveš v petek za okroglo mizo. Energično se zavzameš za svoje načrte. Enkrat greš v obleki spat.

DEVICA (23. 8. — 22. 9.)

LEPE POSLEDICE rodi obisk, ki popacka pod. Na delovnem področju bo nekaj zaškripalo. Ozmerjajo te zaradi predolgih malic. Po smešnem darilu prisega ljubezni in tri bratovščine.

TEHTNICA (23. 9. — 22. 10.)

DRUŽBA DOBRIH prijateljev in prijateljcev te ozdravi črnogledosti. Sprememba v službi prinese razen izboljšav tudi nevšečnosti. Domači te občudujejo.

SKORPIJON (23. 10. — 22. 11.)

KLJUB NEKATERIM oviram preživiš nekaj lepih trenutkov z drago osebo. Na poti domov vidiš in slišiš nekaj, kar ne bo dobrodošlo tvojemu žepu. Lenoba in sitnost.

STRELEC (23. 11. — 22. 12.)

ČUSTVENO ZIVLENJE bo zelo razgibano, zakaj kolebaš med navdušenjem in razočaranjem. Rahli prepir zaradi neke okrogle stvari. Idila na snegu.

KOZOROG (23. 12. — 20. 1.)

BOJEVITOST izgine. Zamenja jo ljubezen do pobarvanih las, klobas in molčanje. Navdušiš se za glasbo in prepovedano fotografiranje.

VODNAR (21. 1. — 19. 2.)

MALO STAREJŠA simpatija strmi, ko spozna in občuti, da še ni pozabljena. Znebiš se denarja in neprijetnih obveznosti. Nepredvideno delo, zamujen zmenek in čenče.

RIBI (20. 2. — 20. 3.)

V SOBI, kjer bo preveč ljudi, ne šteje na glas kozarcev; ljubezni pa ne izpoveduj naglas, zakaj nekdo te zalezuje. Nekam te pokličejo, pa se malce zatresejo hlače. Tehnična pridobitev in skrb zaradi otroka povzroče nespečnost. Darilo te spravi v zadrugo.

TELEVIZIJA

SOBOTA — 22. februarja

RTV Beograd
18.00 Poročila
18.05 Gledališče ob 18.05
RTV Ljubljana
19.00 TV obzornik
19.20 Ekspedicija
19.50 Kaj bo prihodnji teden na sporedu
JTV
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Propagandna oddaja
RTV Beograd
20.45 Ogledalo državljanov
Pokornega
RTV Ljubljana
21.45 Serijski film
22.15 Poročila

NEDELJA — 23. februarja

RTV Beograd
11.00 Kmetijska oddaja

11.30 Dysnejev svet

Sportno popoldne

16.50 »Dom Bernarda Albe«

drama

18.20 Denisovi tedenski »Do-

hodki«

18.50 Sportna poročila

19.00 Mladinski TV klub

JTV

20.00 Nedeljska izdaja TV

dnevnika

RTV Ljubljana

20.45 »Henrik IV.« — drama

22.20 Jazz na ekranu

22.50 Poročila

PONEDELJEK — 24. feb.

RTV Ljubljana

10.40 Solska ura

15.20 Ponovitev šolske ure

17.30 Angleščina na TV

RTV Zagreb

18.00 TV v šoli

RTV Ljubljana

18.30 Poročila

18.35 Lutkovna igra za otroke

19.00 TV obzornik

JTV

19.30 Tedenski športni

pregled

20.00 TV dnevnik

RTV Beograd

20.30 Propagandna oddaja

20.45 Sibirski lady Machbet

— jugoslovanski film

RTV Zagreb

22.15 Svetovna konferenca

OZN

22.45 Poročila

TOREK — 25. februarja

NI SPOREDA!

SREDA — 26. februarja

RTV Ljubljana

17.30 Ruščina na TV

18.00 Poročila

18.05 Slikanica za najmlajše

18.20 Pionirski TV studio

19.00 TV obzornik

19.30 Sprehod skozi čas

JTV

20.00 TV dnevnik

RTV Zagreb

20.30 Propagandna oddaja

20.45 Na kraju samem —

zabavno glasbena

oddaja

Evrovizija

21.45 Svetovno prvenstvo v

umetnem drsanju

RTV Ljubljana

22.30 Poročila

CETRTEK — 27. februarja

RTV Zagreb

10.00 TV v šoli

RTV Ljubljana

17.30 Angleščina na TV

RTV Beograd

18.00 Poročila

18.05 Slike sveta

RTV Ljubljana

18.30 Britanska enciklopedija

19.00 TV dnevnik

19.30 400 let slovenske glasbe

JTV

20.00 TV dnevnik

RTV Beograd

20.30 »Belo v belem« —

kriminalna zgodba

Evrovizija

21.30 Svetovno prvenstvo v

umetnem drsanju

RTV Ljubljana

23.00 Poročila

PETEK — 28. februarja

RTV Ljubljana

17.30 Ruščina na TV

18.00 Poročila

18.05 Srečno vožnjo!

18.30 Pogled v neskončnost

18.50 Glasbeni kotiček

JTV

19.00 TV dnevnik

RTV Beograd

20.30 Propagandna oddaja

20.45 Kratki film

Evrovizija

21.00 Svetovno prvenstvo v

umetnem drsanju